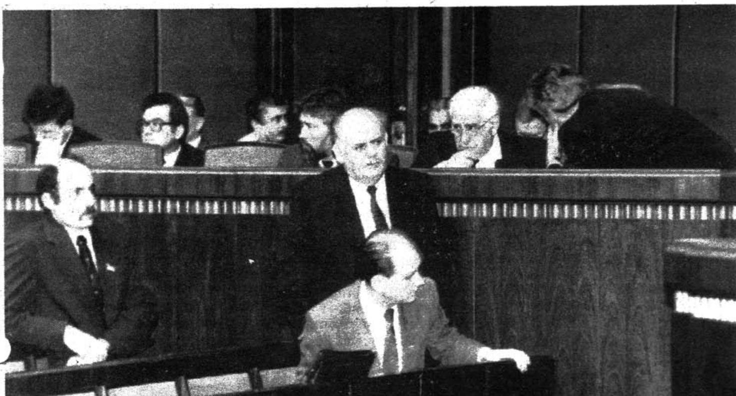
Влада - Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України № 18 (768) ♦ Субота, 29 січня 1994 року ♦ Ціна договірна

ДЕ НАШІ ГРОШІ? ТАМ, ДЕ Й САЛО З ЦУКРОМ...

Відповідь на сакраментальне запитання «То де ж усе-таки гроші?» — я спробувала з'ясувати в кулуарах:

Лесь ТАНЮК, голова постійної Комісії Верховної Ради з питань культури і духовного відродження:

— Я написав книжку «Хто з'їв моє м'ясо, або Кримінальна хроніка з життя одіїв і авантюристів, червоних директорів і партноменклатурної мафії, державного рекету і перекупників валюти та інших...»

По суті, це спроба дуже приблизно проаналізувати, хто, скільки, коли й що вкрав і вивіз з України. За офіційними даними, опублікованими в пресі, тими, що надходять до Президії Верховної Ради, я підрахував: тільки з липня по грудень минулого року, тобто за 6 місяців, з України викрадено три її річних бюджети в цінах 1992 року.

(Закінчення на 2-й стор.).

Київ і Любляна звірили позиції

Наш спеціальний кореспондент Тарас ПЕТРІВ передає із Загреба

Пожвавлення відносин між Україною та Словенією було одним з основних питань, про які йшлося на переговорах у Любляні між главою українського зовнішньо-політичного відомства та Президентом Республіки Словенії М.Кучаном.

Сторони торкнулися деяких європейських проблем і, зокрема, шляхів можливого врегулювання кризи на Балканах. З багатьох питань позиції України та Словенії близькі або ж збігаються, що також засвідчила бесіда А.Зленка зі словенським міністром закордонних справ Л.Петерле. Обидві держави особливо зацікавлені в інтенсифікації господарських взаємин. Тому А.Зленко зустрівся також із міністром економічних зв'язків та розвитку Д.Крачуном.

Учора ж відбулося підписання спільних україно-словенських документів.

Міністр закордонних справ України відвідав мерію Любляни, де зробив запис у книзі почесних гостей.

За підсумками візиту відбулася прес-конференція.

Поліг перший біловезький «зубр»

Рішення про звільнення Голови Верховної Ради Білорусі С.Шушкевича прийняли днями депутати республіки.

На прес-конференції вони назвали причини такого рішення. Зокрема, народні обранці вважають, що Голова ВР не виконував конституційних обов'язків глави держави, дезорганізовував роботу вищого законодавчого органу і його президії, не бажав розв'язувати економічні проблеми і не підкорявся волі більшості парламентаріїв.

Міністр закордонних справ Білорусі П.Кравченко у світлі останніх подій зазначив: зовнішньополітичний курс республіки, насамперед у галузі ядерного роззброєння, залишається незмінним.

Рішення парламенту Білорусі викликало резонанс у світі. Так, прес-секретар Білого дому Ді Маєерс сказав, що надання американської допомоги Білорусі залежатиме від її поступу в здійсненні реформ. А Білінформ з посиланням на добре інформовані джерела, близькі до С.Шушкевича, передає: голова Ради федерації Росії В.Шумейко запропонував відставному спікерові стати головою міжпарламентської асамблеї СНД. Цю пропозицію уже погоджено з керівниками парламентів держав, які входять до Співдружності незалежних держав.

А депутати ВР Білорусі вирішили найближчим часом обрати нового голову парламенту і нині здійснюють політичні консультації з цього питання.

Рада миру — за мир

Українська рада миру виступила на підтримку домовленостей, досягнутих 14 січня 1994 року президентами США, України та Росії щодо ліквідації ядерної зброї на території України та надання їй гарантій безпеки і недоторканності кордонів. Рада миру переконана, що «ці історичної ваги домовленості відповідають глибоко гуманним принципам про без'ядерну Україну, проголошеним Декларацією про державний суверенітет нашої держави. Тільки на шляхах мирної співпраці бачиться нам порятунок. Тільки мирна, без воєн, неруйнівна цивілізація здатна забезпечити екологічно здорове майбутнє людства. Велич не в присутності на її землі нав'язаних їй ядерних монстрів, а в очищенні від них, у прагненні вийти на шлях всесвітнього ядерного роззброєння. З відкритим серцем іде Україна до народів». Рада миру сподівається на розуміння і підтримку цієї заяви.

Цитата дня

«Встановити з 1 лютого 1994 року гербовий збір за письмові звернення юридичних і фізичних осіб до органів виконавчої і законодавчої влади в розмірі 5 мінімальних зарплат за сторінку — для юридичних осіб і 0,5 — для фізичних осіб. Установити, що гербовий збір не справляється із звернень громадян з питань призначення і виплати державних пенсій та допомог».

(З проекту Державного бюджету України на 1994 рік).

Енергоносії: проблема лише в оплаті

Ситуація, яка нині складається з видобутком нафти і газу в Україні, поставками з Росії, а також переробкою, за словами голови Держкомітету з нафти і газу Михайла Кавалка, виглядає обнадійливо. На прес-конференції, яка нещодавно відбулася, він повідомив про те, що галузь успішно завершила минулий рік. Стабілізувалася ситуація з видобутку нафти та газу, не зменшилися темпи будівництва.

Підписані угоди на поставки природного газу з Росії в обсягах минулого року, закінчується також їх підписання на поставки нафти.

Не запитуйте мене про ціни і тарифи, бо це комерційна таємниця. Скажу лише, що угода взаємовигідна і це дасть змогу успішно працювати народному господарству. Були б кошти, а енергоносії знайдуться!

Року нинішнього планується закупити в Росії 32 мільйони тонн нафти. Поставки робитиме Комітет з матеріальних ресурсів — частково прямою покупкою, а також за так званими сургутськими угодами. Значну частину поставлятиме група компаній «Нордекс», що минулого року перегнала з Росії 1 млн 740 тис. тонн нафти, за яку Україна заборгувала 123 мільйони доларів.

Велику надію покладає комітет на реалізацію національної програми «Нафта і газ до 2010 року», де визначено пріоритети розвитку галузі.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Абзац із листа

Звідусіль чути, що в державі не вистачає готівки. А це й спричиняє затримку виплати мізерних зарплат, пенсій, стипендій. Подекуди на виробництвах, щоб якось розрахуватися з працівниками, змушені платити товаром. Дожилися! Недарма кажуть, що все вертається на круги своя.

В. ПРИЙМАК, робітник.

Запоріжжя.

Де все-таки наші гроші?

Денне і вечірнє засідання 27 січня

Де наші гроші? Чому їх катастрофічно не вистачає? Де їх узяти на фінансування освіти, охорони здоров'я, культури, на виплату пенсій? Ці запитання ставили майже всі народні депутати, які брали слово. Навіть перед обідньою перервою І.Плющ закликав усіх учасників засідання подумати, куди зникають державні гроші.

А почалося денне засідання з інформації міністра сільського господарства і продовольства Ю.Карасика про хід виконання постанов Верховної Ради від 17 і 23 грудня минулого року щодо стабілізації економічного і соціального становища в Україні.

Ю.Карасик підкреслив, що якби торік Верховна Рада не прийняла постанову про фінансово-економічне забезпечення аграрного сектора України, то не було б проведено весняно-польових робіт і ми не мали б такої кількості сільгосппродукції.

В інформації наводились і такі цифри. Затрати на виробництво сільськогосподарської продукції в 1993 році зросли у 84 рази, а ціни в середньому лише в 14 — 30 разів. Настійно попросив сесію доручити Національному банку і Кабінету міністрів відкрити державне кредитування на весняно-польові роботи.

Про гостру нестачу коштів для виплати пенсій говорив у своїй інформації і віце-прем'єр-міністр України М.Жулинський, який звітував про заходи, що їх вживає уряд на виконання законів та постанов Верховної Ради щодо пенсійного забезпечення населення.

Бажаючих кинути камінці у представників уряду виявилося багато. І всі повторювали одне й те ж запитання: де наші, державні гроші? Чому їх скрізь не вистачає?

Спробував було міністр фінансів Г.П'ятаченко затулити роти народним депутатам поясненням, що підприємства, які мають право самі розпоряджатися прибутком, більшу частку його спрямовують на виплату заробітної плати. Та народні депутати не погодилися з цим. Бо нинішня середня заробітна плата в нашій країні сміховинно принизлива, найнижча, мабуть, серед усіх розвинутих країн.

Звучали на сесії й такі висловлювання. Уряди змінюються, й кожен вносить щось своє і часто залежно від бажання віце-прем'єра чи виконуючого обов'язки. А потрібно, щоб вони діяли відповідно до законів. Єдино можливим засобом зміни на краще може бути тільки спільна праця всіх гілок влади. Чи не час покінчити зі свавіллям у накручуванні цін?

На вечірньому засіданні під час обговорення проектів плану економічного і соціального розвитку і державного бюджету України на 1994 рік продовжувався пошук коштів. Чимало цікавих і цінних, на думку народних депутатів, пропозицій до проекту держбюджету подав А.Печеров від Комісії з питань планування, бюджету, фінансів і цін.

Оскільки бажаючих висловитися з приводу проектів плану й бюджету на 1994 рік виявилося багато, обговорення їх перенесли на наступний день.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

Інтерв'ю в кулуарах

Павло КИСЛИЙ, голова постійної Комісії Верховної Ради з питань науки і освіти:

— Наскільки я розумію, 35 відсотків грошей осідає просто в торгівлі, в кишенях працівників цієї сфери. Рахуйте самі. Рентабельність нашої торгівлі становить всього 5 відсотків. Планка можливих націнок, до речі, визначена Президентом, — 55 відсотків. 16—20 з них іде на заробітну плату й інші дрібні витрати цієї сфери. Куди ж дівається решта 35 відсотків? Банк запевняє, що в державну казну вони не надходять...

Катерина КІНДРАСЬ.

Ранкове засідання 28 січня

Під час ранкового засідання депутати продовжували обговорення плану економічного і соціального розвитку України та державного бюджету на 1994 рік. В усіх виступах звучало, що говорити сьогодні про бездефіцитний бюджет просто смішно. А от щодо того, приймати його чи ні, думки розійшлися. Однак я виділив би думку С.Дорогунцова: те, що пропонується, бюджетом назвати важко, але якщо Верховна Рада його не затвердить, то найбільше радітиме уряд, бо цим йому розв'яжуть руки для того, щоб нічого не робити.

Затим слово взяв в.о. прем'єр-міністра Ю.Звягільський. Він наголосив, що розкручуванню інфляції дуже часто сприяють дії керівників підприємств, які, забувши про такі поняття, як економія, ефективність виробництва, зменшення собівартості, методом утримання підприємств на плаву обрали регулярне збільшення цін, далеко не завжди виправдане. Така гнила психологія оволоділа керівниками підприємств і навіть міністерств. В той час як ідеологічним стрижнем нашої діяльності має стати повсюдне стримування цін. А тим, хто намагається вибити пільги для своїх підприємств і регіонів, Ю.Звягільський нагадав, що на сьогодні усі резерви вичерпані, тож це можливе лише за рахунок бюджетного дефіциту — значить, потягне за собою черговий виток інфляції. А тому надалі не буде жодних індивідуальних пільг. На підтримку можуть розраховувати лише ті, хто забезпечить реальне підвищення ефективності всієї економіки України. Та навіть ці заходи не зможуть зупинити зростання цін і забезпечити приріст національного доходу, а тому уряд звернувся з проханням надати в першому кварталі кредит за рахунок Національного банку на суму 12 трильйонів карбованців із погашенням у другому півріччі.

Після виступу голови Комісії з планування, бюджету, фінансів і цін А.Печерова, бурхливих виступів народних депутатів сесія прийняла план соціально-економічного розвитку і відправила проект бюджету на доопрацювання. Потім затвердила кілька документів. Роботу буде продовжено наступного вівторка.

Сергій ЛАВРЕНЮК

КОМУ СКАЗАТИ ВИРІШАЛЬНЕ СЛОВО ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ?

Із виступу Президента України Л. Кравчука на пленарному засіданні Верховної Ради 25 січня 1994 року

Головна мета в підготовці і прийнятті проекту Основних конституційних положень, сказав він, полягає в нагальності вдосконалення і стабілізації системи організації влади, що є невід'ємною умовою подальшого проведення політичних та економічних реформ, створенні сталої правової бази для діяльності Верховної Ради нового скликання та інших органів влади, прискоренні конституційного процесу і завершенні роботи над новою Конституцією України. Форма прийняття Основних конституційних положень шляхом референдуму закладає міцні юридичні підвалини для легітимного, еволюційного процесу реорганізації владних структур, проведення його за згодою найвищого носія влади — народу України. Безумовно, це стане важливою умовою злагоди, соціального миру та партнерства.

Леонід Кравчук повідомив, що на розширеному засіданні Конституційної комісії розглядалися й інші шляхи вирішення конституційних питань. Зокрема, йшлося про можливість розробки механізму допрацювання проекту нової Конституції України і винесення його на референдум у цілому, про прийняття всеукраїнським референдумом підготовленого проекту Закону про організацію влади в Україні тощо. Проте зійшлися на тому, що найбільш легітимний і продуктивний шлях — це схвалення Верховною Радою саме Основних конституційних положень і винесення їх на референдум.

Розкриваючи зміст документа, Президент України наголосив: він базується на засадах, визначених в Декларації про державний суверенітет України та відповідних положеннях проекту нової Конституції України. Основні конституційні положення містять визначальні принципи та повноваження, механізми стримувань і противаг, які дають можливість створити працездатну систему організації державної влади і самоврядування. Важливо також і те, що вони дають відповідь на запитання, які дехто пропонує поставити на референдум окремим блоком: про конституційний лад, про форму державного правління, про територіальну організацію влади і самоврядування. Тобто, цей документ вирішує принципові питання в комплексі, не вириває їх із загальнополітичного, державницького контексту, не створює атмосферу соціальної напруги в суспільстві.

Зміст Основних конституційних положень дає підстави для визначення демократичної, правової, соціальної природи держави, суспільного ладу, де без усяких «ізмів» визнаються загальнолюдські цінності, пріоритет прав і свобод людини, політична, економічна та ідеологічна багатоманітність, рівний захист усіх форм власності, соціальна спрямованість ринкової економіки. Основні положення встановлюють шляхом визначення основних повноважень гілок влади засади найприйнятніших у нинішніх умовах форм правління та унітарно-децентралізованої системи територіальної організації влади.

Характеризуючи розділи документа, Леонід Кравчук підкреслив, що в першому з них йдеться про загальні засади організації державної влади і самоврядування. Вони, зокрема, виходять із принципів народовладдя, верховенства права, розподілу державної влади на законодавчу, виконавчу і судову.

Ці принципи знаходять розвиток і нормативну реалізацію у наступних розділах проекту — другому, третьому, четвертому і п'ятому, де містяться основні положення щодо статусу, повноважень, функціональних взаємин, організації центральних гілок та інститутів державної законодавчої, виконавчої і судової влади, а також Президента України. Так, у другому розділі підкреслюється, що народ здійснює законодавчу владу шляхом всеукраїнського референдуму, що єдиним органом законодавчої влади є Верховна Рада — парламент України. Тут же визначаються головні законодавчі, установчі і контрольні функції та повноваження Верховної Ради, її можливості щодо проведення бюджетної і податкової політики, призначення виборів Президента та усунення його з посади в порядку імпічменту, формування уряду тощо.

У третьому розділі проекту встановлюється статус Президента України як глави держави. Він виводиться із системи виконавчої влади, займає місце «поза» різними гілками влади і має відношення до них як гарант забезпечення додержання Конституції України, прав і свобод людини і громадянина, державної єдності, суверенітету, національної безпеки та територіальної цілісності України. У зв'язку з цим Президент також наділяється відповідними представницькими, установчими і контрольними функціями та повноваженнями.

У четвертому розділі визначається система виконавчої влади в Україні, статус вищого органу державної виконавчої влади — Кабінету Міністрів України, який підзвітний і відповідальний перед Верховною Радою і підконтрольний Президенту України. При підготовці цього розділу виходили з необхідності підвищення рівня самостійності уряду та зміцнення виконавчої влади і дисципліни на всіх рівнях у цілому. У п'ятому розділі проекту йдеться про розгалужену та авторитетну систему судової влади.

Особливо гострі дискусії точаться навколо шостого розділу — про територіальну організацію влади і місцеве самоврядування. Узгоджена редакція цього розділу виходить із спрямування територіальної організації влади і місцевого самоврядування на поєднання загальнодержавних, регіональних та місцевих інтересів, із унітарно-децентралізованої побудови єдиної системи територіального устрою України. Це особливо актуально з огляду на ситуацію, що складається навколо «кримського питання» і яку не можна далі тримати невизначеною. Тому в шостому розділі окреслюється статус Республіки Крим на засадах автономії, Києва як столиці України, Севастополя як міста загальнодержавного значення, органів державної влади Республіки Крим та органів місцевого самоврядування. Місцеві інтереси репрезентують голови обласних, районних, міських, селищних і сільських Рад, які обираються безпосередньо населенням і очолюють за посадами виконавчі органи відповідних Рад.

Щоб уникнути відцентрових, сепаратистських тенденцій, а також з метою зміцнення виконавчої дисципліни з питань, делегованих державою повноважень, вони підпорядковані Кабінету Міністрів України. У разі грубого порушення Конституції України, підзаконних актів вони можуть бути усунені з посади.

Передбачаються випадки, коли повноваження Верховної Ради Республіки Крим, а також відповідних місцевих Рад можуть бути достроково припинені Верховною Радою України. Це стосується прийняття рішень, спрямованих на порушення територіальної цілісності України, самочинну зміну її державно-територіального устрою, а також грубого порушення Конституції і законів України та неприведення власних рішень у відповідність з ними.

Оскільки Основні конституційні положення про організацію державної влади і самоврядування в Україні пройшли відповідну апробацію, схвалені і рекомендовані для прийняття по них рішення нарадою представників місцевих Рад народних депутатів, базуються на положеннях проекту нової Конституції України, Леонід Кравчук запропонував провести щодо них загальну дискусію. При цьому він зауважив: виникає питання щодо можливості проведення всеукраїнського референдуму 27 березня 1994 року, адже часу залишилося небагато. Президент нагадав, що над проектом нової Конституції, яка покладена в основу представленого акта, робота ведеться вже більше трьох років. Відповідна редакція від 26 жовтня 1993 року була опублікована і по ній вже надійшло більше двох тисяч зауважень і пропозицій, які враховувались при підготовці Основних конституційних положень. З огляду на це, а також на підтримку в роз'ясненні запропонованого документа з місць, Леонід Кравчук вважає, що його доцільно винести на всеукраїнський референдум 27 березня 1994 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні

Цей Закон визначає основні засади державної політики щодо ветеранів праці, інших громадян похилого віку і спрямований на формування в суспільстві гуманного, шанобливого ставлення до них і забезпечення їх активного довголіття.

Закон гарантує ветеранам праці та громадянам похилого віку рівні з іншими громадянами можливості в економічній, соціальній, політичній сферах, сприятливі умови для повноцінного способу життя.

Розділ I.
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні засади державної політики щодо ветеранів праці та громадян похилого віку

Держава гарантує кожному ветерану праці та громадянину похилого віку належний рівень життя, задоволення різноманітних життєвих потреб, подання різних видів допомоги шляхом:

реалізації права на працю відповідно до професійної підготовки, трудових навичок і з урахуванням стану здоров'я;

забезпечення пенсіями і допомогами;

надання житла;

створення умов для підтримання здоров'я і активного довголіття відповідно до сучасних досягнень науки;

організації соціально-побутового обслуговування, розвитку мережі матеріально-технічної бази для стаціонарних закладів і надомних форм обслуговування громадян похилого віку, а також підготовки відповідних спеціалістів.

Кабінет Міністрів України, місцеві органи державної виконавчої влади і місцевого та регіонального самоврядування зобов'язані розробляти і здійснювати цільові державні галузеві та регіональні програми соціального захисту громадян похилого віку.

Стаття 2. Основи правового становища ветеранів праці та громадян похилого віку

Законодавство України про соціальний захист ветеранів праці та громадян похилого віку складається з цього Закону та інших актів законодавства України.

Громадяни похилого віку користуються всіма соціально-економічними і особистими правами і свободами, закріпленими Конституцією України, іншими законодавчими актами.

Дискримінація громадян похилого віку в галузі праці, охорони здоров'я, соціального забезпечення, користування житлом та в інших сферах забороняється, а службові особи, які порушують ці гарантії, притягаються до відповідальності згідно з чинним законодавством.

Законодавством України встановлюється необхідний рівень гарантій прав громадян похилого віку в усіх сферах життя суспільства.

Місцеві Ради народних депутатів, місцеві органи державної виконавчої влади і місцевого та регіонального самоврядування, підприємства, установи та організації можуть встановлювати за рахунок власних коштів і благодійних надходжень додаткові гарантії щодо соціального захисту громадян похилого віку.

Стаття 3. Участь об'єднань ветеранів праці та громадян похилого віку в розробці та прийнятті рішень

Об'єднання ветеранів праці та громадян похилого віку відповідно до їх статутів:

беруть участь у виробленні рішень органів державної влади і управління, які безпосередньо стосуються їх інтересів;

представляють і захищають законні інтереси своїх членів (учасників) у державних і громадських органах;

здійснюють інші повноваження, передбачені законодавством України про об'єднання громадян.

Ветерани праці та громадяни похилого віку мають право брати участь у прийнятті рішень, які безпосередньо стосуються їх інтересів, і одержувати необхідну інформацію.

Стаття 4. Реалізація законодавства і цільових програм щодо проблем ветеранів праці та громадян похилого віку

Забезпечення виконання цього Закону і цільових програм щодо проблем ветеранів праці та громадян похилого віку покладається на Кабінет Міністрів України, місцеві органи державної виконавчої влади і місцевого та регіонального самоврядування і відповідні служби, діяльність яких пов'язана з організацією задоволення потреб ветеранів праці та громадян похилого віку і реалізацією їх прав.

Стаття 5. Міжнародні договори України

Якщо міжнародним договором або угодою України встановлено більш високі вимоги щодо гарантій соціального захисту ветеранів праці та громадян похилого віку, ніж ті, які передбачено цим Законом, то застосовуються правила міжнародного договору або угоди.

Розділ II.
СТАТУС ВЕТЕРАНІВ ПРАЦІ ТА ПІЛЬГИ ДЛЯ НИХ

Стаття 6. Особи, які визнаються ветеранами праці

Ветеранами праці визнаються громадяни, які сумлінно працювали в народному господарстві, державних установах, організаціях та об'єднаннях громадян, мають трудовий стаж (35 років — жінки і 40 років — чоловіки) і вийшли на пенсію.

Стаття 7. Пільги ветеранам праці

Ветеранам праці надаються такі пільги:

1) користування при виході на пенсію чи зміні місця роботи поліклініками, до яких вони були прикріплені за попереднім місцем роботи;

2) першочергове безплатне зубопротезування (за винятком протезування із дорогоцінних металів);

3) переважне право на забезпечення санаторно-курортним лікуванням, а також на компенсацію вартості самостійного санаторно-курортного лікування в порядку і розмірах, що визначаються Кабінетом Міністрів України;

4) щорічне медичне обстеження і диспансеризація із залученням необхідних спеціалістів;

5) першочергове обслуговування в лікувально-профілактичних закладах, аптеках та першочергова госпіталізація;

6) використання чергової щорічної відпустки у зручний для них час, а також одержання додаткової відпустки без збереження заробітної плати строком до двох тижнів на рік;

7) переважне право на забезпечення жилою площею осіб, які потребують поліпшення житлових умов, та відведення земельних ділянок для індивідуального житлового будівництва, садівництва і городництва, першочерговий ремонт жилих будинків і квартир цих осіб та забезпечення їх паливом;

8) першочергове одержання позики на індивідуальне (кооперативне) житлове будівництво з погашенням її протягом 10 років, починаючи з п'ятого року після закінчення будівництва, а також першочергове одержання позики для будівництва або придбання дачних будинків і благоустрою садових ділянок;

9) переважне право на вступ до садівницьких товариств (кооперативів), кооперативів по будівництву та експлуатації колективних гаражів;

10) переважне право на встановлення квартирних телефонів;

11) звільнення від плати за землю та земельного податку;

12) безплатний проїзд всіма видами міського пасажирського транспорту (за винятком таксі), автомобільним транспортом загального користування (за винятком таксі) в сільській місцевості, а також залізничним і водним транспортом приміського сполучення та автобусами приміських маршрутів в межах області (Республіки Крим) за місцем проживання.

Стаття 8. Особи, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною

Особами, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, вважаються Герої Соціалістичної Праці та повні кавалери ордена Трудової Слави.

Стаття 9. Пільги для осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною

Особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, надаються такі пільги:

1) надбавки до пенсії, які вони отримують, у розмірі 200 процентів мінімальної пенсії за віком;

2) звільнення від сплати всіх видів податків, зборів, мита та інших платежів до бюджету;

3) першочергове безплатне особисте і безплатне членів сім'ї (дружини (чоловіка) і дітей віком до 18 років) обслуговування в амбулаторно-поліклінічних закладах усіх типів та видів, позачергова безплатна особиста і безплатна членів сім'ї (дружини (чоловіка) і дітей віком до 18 років) госпіталізація і лікування в стаціонарах, госпіталях, лікарнях, а також збереження безплатного обслуговування зазначених осіб у поліклініках та інших медичних закладах, до яких вони були прикріплені у період роботи до виходу на пенсію. Зазначені пільги зберігаються за одним із подружжя, що пережило, і дітьми віком до 18 років;

4) першочергове безплатне забезпечення ліками, що придбані за рецептами лікаря, доставка за його висновком ліків додому;

5) безплатне виготовлення і ремонт зубних протезів (крім виготовлених з дорогоцінних металів);

6) першочергове одержання в поліклініці чи за місцем останньої роботи безплатної путівки у санаторій, профілакторій або будинок відпочинку один раз на рік, а членам їх сімей (дружині (чоловіку) і дітям віком до 18 років) — за 25 процентів вартості. При цьому путівки для санаторно-курортного лікування в санаторіях, профілакторіях і будинках відпочинку виділяються за пільговими цінами, передбаченими для працівників тих міністерств та інших центральних органів державної виконавчої влади, у віданні яких знаходяться зазначені санаторно-курортні заклади. Усі види медичного обслуговування у санаторіях, профілакторіях і будинках відпочинку, а також харчування надаються безплатно. Особам, що одержали путівки для санаторно-курортного лікування відповідно до цієї статті, надається право безплатного проїзду до місця лікування і назад залізничним транспортом у двомісному купе спальних вагонів швидких і пасажирських поїздів, повітряним або водним транспортом у каютах першого класу. Зазначені пільги зберігаються за одним із подружжя, що пережило;

7) звільнення передбачених цією статтею осіб і членів їх сімей, що спільно проживають з ними, від квартирної плати, незалежно від форм власності житлового фонду, оплати комунальних послуг (водопостачання, каналізація, газ, електроенергія, гаряче водопостачання, центральне опалення, а в будинках, що не мають центрального опалення, — надання палива, придбаного у межах норм, встановлених для продажу населенню, та інші види комунальних послуг), від плати за користування квартирним телефоном і позавідомчою охоронною сигналізацією житла незалежно від виду житлового фонду. Зазначені пільги зберігаються за одним із подружжя, що пережило, і батьками Героїв Соціалістичної Праці, повних кавалерів ордена Трудової Слави;

8) першочергове поліпшення житлових умов при наданні житла у будинках державного, у тому числі відомчого, і громадського житлового фонду з наданням при цьому додаткової жилої площі до 20 квадратних метрів;

9) звільнення від оплати послуг за оформлення документів на право власності на квартиру при її приватизації;

10) безплатний капітальний ремонт жилих будинків (квартир), що знаходяться у їх власності, або компенсація витрат на його проведення при виконанні власними силами відповідно до Положення про систему технічного обслуговування, ремонту та реконструкції жилих будинків;

11) першочерговий відпуск місцевих будівельних матеріалів на будівництво індивідуальних жилих будинків і на капітальний ремонт житла;

12) позачергове користування всіма видами послуг зв'язку, позачергове і безплатне встановлення домашніх телефонів, позачергове і безплатне обладнання житла засобами позавідомчої охоронної сигналізації;

13) першочергове придбання акцій за їх номінальною вартістю на суму і за рахунок виданих Герою Соціалістичної Праці, повному кавалеру ордена Трудової Слави, членам їх сімей, що спільно проживають з ними, приватизаційних майнових сертифікатів;

14) першочергове придбання за рахунок власних коштів акцій за їх номінальною вартістю на половину суми виданих зазначеним у цій статті, особам і членам їх сімей, що спільно проживають з ними, приватизаційних майнових сертифікатів;

15) безплатний проїзд один раз на рік (туди і назад) залізничним транспортом у двомісному купе спальних вагонів швидких і пасажирських поїздів, водним транспортом у каютах першого класу (на місцях першої категорії) експресних і пасажирських ліній, повітряним або міжміським автомобільним транспортом;

16) безплатне користування внутріміським транспортом (трамваєм, автобусом, тролейбусом, метрополітеном, водними переправами) і поїздами приміського сполучення, а в сільській місцевості — автобусами внутрішньообласних ліній;

(Продовження на 4-й стор.).

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про порядок введення в дію Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» з моменту його опублікування, за винятком положень, передбачених статтями 7 і 46 цього Закону.

2. Положення, передбачені статтями 7 і 46 цього Закону, набирають чинності з 1 липня 1994 року.

3. Кабінету Міністрів України:

до 1 липня 1994 року підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про зміни і доповнення до законодавчих актів України, що випливають із Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», а також забезпечити виготовлення та порядок видачі посвідчень та нагрудних знаків ветеранів праці.

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ

м. Київ
16 грудня 1993 року

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні

(Продовження. Початок на 3-й стор.).

17) позачергове придбання квитків на всі види залізничного, водного, повітряного і автомобільного транспорту;

18) щомісячна виплата грошової компенсації витрат на автомобільне паливо з розрахунку 50 літрів високооктанового бензину на місяць відповідно до діючих цін на паливо;

19) позачергове користування усіма видами послуг підприємств торговельно-побутового обслуговування, при відвідуванні культурно-видовищних і спортивно-оздоровчих закладів;

20) переважне право на залишення на роботі при скороченні чисельності чи штату працівників незалежно від часу роботи на даному підприємстві, в установі чи організації, першочергове працевлаштування при ліквідації підприємства, установи чи організації;

21) безплатне навчання і перенавчання нових професій за місцем роботи в учбових закладах системи державної підготовки і перепідготовки кадрів, а також у платних навчальних закладах і на курсах;

22) надання зазначеним особам щорічної оплачуваної відпустки, а також додаткової відпустки без збереження заробітної плати терміном до трьох тижнів на рік у зручний для них час;

23) безплатне поховання померлого (загиблого) Героя Соціалістичної Праці, повного кавалера ордена Трудової Слави;

24) спорудження на могилі померлого (загиблого) надгробка за встановленим Урядом України зразком. Додаткові витрати, пов'язані із зміною встановленого Урядом України зразка надгробка, оплачуються сім'єю померлого (загиблого) чи організацією-спонсором;

25) виплата дружині (чоловіку) і дітям віком до 18 років в разі смерті (загибелі) одноразової допомоги у розмірі 20 мінімальних заробітних плат, встановлених законодавством на день смерті (загибелі).

Розділ III. СТАТУС ГРОМАДЯН ПОХИЛОГО ВІКУ ТА ГАРАНТІЇ ЇХ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Стаття 10. Особи, які визнаються громадянами похилого віку

Громадянами похилого віку визнаються: чоловіки у віці 60 і жінки у віці 55 років і старші, а також особи, яким до досягнення загального пенсійного віку залишилося не більше півтора року.

Стаття 11. Реалізація громадянами похилого віку права на працю

Громадяни похилого віку мають право на працю нарівні з іншими громадянами, яке додатково гарантується державними програмами зайнятості населення.

Забороняється відмова у прийнятті на роботу і звільнення працівника за ініціативою власника або уповноваженого ним органу з мотивів досягнення пенсійного віку.

Переведення працівника похилого віку і працівника передпенсійного віку з одного робочого місця на інше не допускається без його згоди, якщо при цьому змінюються істотні умови праці.

Стаття 12. Недійсність умов договорів про працю (контрактів, угод), які погіршують становище громадян похилого віку

Умови договорів про працю з громадянами похилого віку, включаючи також і їх працю в період проживання в установах соціального забезпечення, не можуть погіршувати становище або обмежувати їх права, передбачені цим Законом і законодавством про працю. Такі умови є недійсними.

Стаття 13. Робочий час

Для працівників похилого віку застосовується загальновстановлена тривалість робочого часу.

На прохання працівників похилого віку власник або уповноважений ним орган може встановити неповний робочий день або неповний робочий тиждень. Оплата праці в цих випадках здійснюється пропорційно відпрацьованому часу або залежно від виробітку.

Залучення громадян похилого віку до роботи в нічний час, а також до надурочної роботи та до роботи у вихідні дні допускається тільки за їх згодою і за умови, коли це не протипоказано їм за станом здоров'я.

Стаття 14. Охорона праці громадян похилого віку

Підприємства, установи і організації зобов'язані постійно поліпшувати умови праці і виробничого середовища громадян похилого віку.

Робоче місце громадянина похилого віку має бути обладнано відповідними технічними та іншими засобами, що сприяють збереженню його здоров'я і працездатності.

Стаття 15. Програми підготовки до виходу на пенсію за віком

З метою забезпечення поступового переходу від трудової діяльності до її припинення на підприємствах, в установах, організаціях розробляються і реалізуються програми підготовки до виходу на пенсію за віком. Вони можуть передбачати щадні умови праці, поступове скорочення за бажанням працівника робочого часу, а також заходи, що розширюють можливості громадян похилого віку в подальшій освіті, веденні здорового способу життя, у задоволенні інтересів, опануванні ремесел, та інші заходи, що сприяють адаптації громадян похилого віку до нового способу життя.

Програми підготовки до виходу на пенсію за віком можуть включатися в колективні договори і угоди.

За рішенням трудових колективів для поліпшення умов життя громадян похилого віку в колективному договорі чи угоді за рахунок власних коштів підприємств можуть передбачатися пільги щодо пенсійного забезпечення, надання і оплати житла, торговельно-побутового, медичного і санаторно-курортного обслуговування, а також надання безоплатної допомоги в погашенні заборгованості за банківським кредитом.

Одноразові грошові виплати громадянам похилого віку у зв'язку з виходом на пенсію, що здійснюються за рішенням трудового колективу за рахунок коштів підприємств, оподаткуванню не підлягають.

Стаття 16. Професійна переорієнтація і перепідготовка, працевлаштування осіб передпенсійного віку і громадян похилого віку

Підприємства у необхідних випадках забезпечують професійну переорієнтацію і перепідготовку працівників передпенсійного і похилого віку, включаючи навчання за їх бажанням нових професій з урахуванням адаптаційних і вікових можливостей цих осіб.

За особами передпенсійного віку в період професійної перепідготовки зберігається їх середній місячний заробіток.

Професійна переорієнтація і перепідготовка громадян похилого віку, які зберегли працездатність і бажають працювати, може здійснюватись у навчальних центрах служби зайнятості або в інших навчальних закладах за рахунок коштів, передбачених на ці цілі у державному фонді сприяння зайнятості.

Стаття 17. Право на матеріальне забезпечення

Громадяни похилого віку мають право на матеріальне забезпечення згідно з чинним законодавством.

Це право гарантується виплатою трудових або соціальних пенсій, різноманітної допомоги і наданням допомоги в натуральному вигляді.

Стаття 18. Пенсія за віком

Право на пенсію за віком має кожний громадянин похилого віку, який досяг пенсійного віку і має необхідний трудовий стаж. Це право обумовлено трудовим внеском і не обмежується будь-якими обставинами. включаючи наявність інших доходів.

Порядок і умови пенсійного забезпечення громадян похилого віку встановлюються Законом України «Про пенсійне забезпечення».

Пенсії за віком виплачуються в повному розмірі без врахування одержуваного заробітку (іншого доходу).

Стаття 19. Соціальна пенсія

Громадянам похилого віку, які не мають права на трудову пенсію. встановлюється соціальна пенсія.

Вік для призначення соціальної пенсії, її розмір і порядок виплати встановлюється законодавством України про пенсійне забезпечення.

Стаття 20. Виплата пенсій громадянам похилого віку інших країн при переїзді на постійне проживання в Україну

При переїзді громадян похилого віку інших країн на постійне проживання в Україну призначення пенсій проводиться згідно з Законом України «Про пенсійне забезпечення», якщо відповідними договорами (угодами) не передбачено інше.

Стаття 21. Достроковий вихід на пенсію

Особам передпенсійного віку, трудовий договір з якими було розірвано з ініціативи власника або уповноваженого ним органу в зв'язку із змінами в організації виробництва і праці, в тому числі ліквідацією, реорганізацією, перепрофілюванням підприємств, установ, організацій, скороченням чисельності або штату працівників, а також виявленою невідповідністю працівника займаній посаді за станом здоров'я, гарантується право на достроковий вихід на пенсію за півтора року до встановленого законодавством строку, якщо вони мають необхідний загальний трудовий стаж, у тому числі на пільгових умовах.

Розмір і порядок виплати пенсій у разі їх дострокового призначення регулюються Законом України «Про пенсійне забезпечення».

Стаття 22. Допомога

Громадяни похилого віку нарівні з іншими громадянами мають право на допомогу:

у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю в період роботи та необхідністю санаторно-курортного лікування;

у період професійної перепідготовки і підвищення кваліфікації;

на інші види допомоги, передбачені законодавством.

Стаття 23. Допомога в зв'язку з тимчасовою непрацездатністю і необхідністю санаторно-курортного лікування

Працюючим громадянам похилого віку здійснюється виплата допомоги по тимчасовій непрацездатності на загальних підставах з іншими працівниками незалежно від одержання пенсії.

У зв'язку з додатковими витратами громадянина похилого віку. зумовленими необхідністю санаторно-курортного лікування або тривалим лікуванням і придбанням ліків, він може одержувати цільову допомогу в розмірі і порядку. встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 24. Допомога на догляд самотнім громадянам похилого віку

Самотнім громадянам похилого віку, які за висновком медичних закладів потребують постійного стороннього догляду, призначається щомісячна допомога в розмірі і порядку. встановленому Законом України «Про пенсійне забезпечення», або надається соціально-побутове обслуговування вдома державними установами.

Стаття 25. Допомога особам, які здійснюють догляд за самотніми громадянами похилого віку

Особам, що здійснюють догляд за самотніми громадянами похилого віку, які за висновком медичних закладів потребують постійного стороннього догляду, може виплачуватись щомісячна допомога в розмірі і порядку. встановленому місцевими органами влади, і за рахунок коштів цих Рад.

Стаття 26. Забезпечення жилими приміщеннями

Громадяни похилого віку нарівні з іншими громадянами мають право на житло, що включає право на одержання і постійне користування впорядкованим жилим приміщенням в будинках державного фонду, на придбання жилого приміщення в будинках громадського або індивідуального житлового фонду. Це право додатково гарантується наданням громадянам похилого віку житла в спеціально обладнаних будинках або пристосуванням займаних ними приміщень відповідно до їх специфічних потреб.

Жиле приміщення громадянам похилого віку, які потребують поліпшення житлових умов, надається безплатно або за плату з урахуванням рівня їх матеріальної забезпеченості в порядку, встановленому чинним законодавством.

Стаття 27. Право на наближення житла до місця проживання рідних та близьких і на сприяння в обміні зайвої житлової площі на меншу

Громадянам похилого віку, за їх проханням, надається жиле приміщення, в тому числі в порядку обміну. наближене до місця проживання рідних та близьких, а також здійснюється обмін займаної ними жилої площі на верхніх поверхах будинків без ліфтів на житло на нижчих поверхах або в будинках, обладнаних ліфтами.

Стаття 28. Передача жилого приміщення у власність

Жилі приміщення, які займають громадяни похилого віку, за їх бажанням передаються їм в особисту власність (приватизуються) безплатно в межах встановлених норм згідно з чинним законодавством.

Жиле приміщення, що потребує за строками експлуатації капітального ремонту, може бути передано у власність громадянину похилого віку лише після проведення такого ремонту.

Стаття 29. Надання земельних ділянок для індивідуального житлового будівництва, садівництва та городництва

Громадяни похилого віку забезпечуються земельними ділянками для індивідуального житлового будівництва, також садівництва та городництва в розмірах та порядку, встановленому законодавством України.

Стаття 30. Звільнення від сплати земельного податку та орендної плати за землю

Самотні громадяни похилого віку, які мають у власності жилий будинок, звільняються повністю або частково від сплати земельного податку або орендної плати за землю. Такі ж права мають громадяни похилого віку при наявності дачі або будинку в садівничому товаристві.

Стаття 31. Сприяння активному довголіттю

З метою сприяння активному довголіттю громадян похилого віку місцевими органами влади створюються умови для заняття фізкультурою, спортом, туризмом, надається можливість проведення дозвілля з прилученням до культурних та духовних цінностей.

Стаття 32. Гарантії права на медичну допомогу

Громадянам похилого віку гарантується безплатна кваліфікована медична допомога в геріатричних центрах, лікарнях для громадян похилого віку та інших стаціонарних, амбулаторно-поліклінічних установах, а також вдома з урахуванням досягнень геронтології та геріатрії в порядку, встановленому законодавством України про охорону здоров'я.

Стаття 33. Санаторно-курортне лікування

Громадяни похилого віку нарівні з іншими громадянами користуються санаторно-курортним лікуванням. Порядок медичного відбору і направлення на санаторно-курортне лікування встановлюється Міністерством охорони здоров'я України і Міністерством соціального захисту населення України, а також колективними договорами та угодами.

Стаття 34. Забезпечення протезною допомогою

В необхідних випадках громадяни похилого віку забезпечуються протезами, слуховими апаратами, зубопротезуванням.

Зазначені види протезної

(Закінчення на 5-й стор.).

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні

(Закінчення. Початок на 3-й та 4-й стор.).

допомоги надаються їм безплатно або на пільгових умовах (за винятком зубних протезів з дорогоцінних металів) в порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 35. Право на соціальне обслуговування

Громадяни похилого віку мають право на соціальне обслуговування, яке включає надання різних послуг щодо підтримання їх життєдіяльності і соціальної активності.

Порядок надання соціальних послуг громадянам похилого віку визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 36. Право на соціальну допомогу вдома і в спеціальних установах

Соціальну допомогу громадянам похилого віку, які частково або повністю втратили здатність до самообслуговування, за їх бажанням може бути надано безпосередньо вдома або у відповідній установі (будинку-інтернаті, територіальному центрі соціального обслуговування, будинку для ветеранів, пансіонаті для громадян похилого віку або в іншій установі), де вони перебувають тимчасово або постійно.

Стаття 37. Право на гідний рівень життя в установах, призначених для громадян похилого віку

В установах, призначених для проживання громадян похилого віку, їм гарантується гідний рівень життя, надаються впорядковані приміщення, що відповідають санітарно-гігієнічним нормам достатнє харчування, необхідні одяг і взуття з урахуванням сезонних і кліматичних особливостей, забезпечуються геріатрична медична допомога і культурне обслуговування, посильна участь в трудових процесах.

Умови життя в установах, призначених для проживання громадян похилого віку, повинні бути максимально наближеними до домашніх умов.

Стаття 38. Умови і порядок влаштування громадян похилого віку в стаціонарні установи

Умови і порядок влаштування громадян похилого віку в стаціонарні установи встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Переважне право на влаштування в стаціонарні установи, призначені для громадян похилого віку, мають також ветерани війни та особи, які стали інвалідами внаслідок Чорнобильської катастрофи, члени сімей загиблих військовослужбовців, ветерани праці, а також самотні громадяни похилого віку.

Стаття 39. Опіка і піклування

Над самотніми громадянами похилого віку, які потребують постійного стороннього догляду, для захисту їх особистих та майнових прав і інтересів встановлюється опіка або піклування.

Порядок і умови встановлення опіки або піклування регулюються законодавством України про шлюб і сім'ю.

Стаття 40. Житлово-комунальне обслуговування

Місцеві Ради народних депутатів, місцеві державні адміністрації, підприємства, установи і організації незалежно від форм власності та господарювання допомагають одиноким громадянам похилого віку в ремонті жилих приміщень і санітарно-технічного обладнання.

Громадянам похилого віку, які проживають в жилих будинках, що не мають центрального опалення, надається переважне право на забезпечення паливом в межах норм, встановлених для продажу населенню, та на пільгових умовах, встановлених Урядом України.

Стаття 41. Торговельне і побутове обслуговування

Місцеві органи влади зобов'язані здійснювати продаж товарів і побутове обслуговування громадян похилого віку в спеціальних магазинах і відділах за соціально доступними цінами.

Стаття 42. Організація громадського харчування

Для малозабезпечених громадян похилого віку може організовуватися безплатне харчування за рішенням місцевих органів державної виконавчої влади та місцевого і регіонального самоврядування.

Стаття 43. Переважне право на встановлення телефону

Самотні громадяни похилого віку користуються переважним правом на встановлення квартирного телефону.

Стаття 44. Соціально-культурне обслуговування

Соціально-культурні установи у своїй діяльності повинні враховувати специфічні запити громадян похилого віку.

Місцеві органи влади повинні забезпечити громадянам похилого віку необхідні умови для користування культурно-видовищними установами.

Стаття 45. Ритуальні послуги

Ритуальні послуги у зв'язку з похованням самотніх громадян похилого віку здійснюються за рахунок коштів місцевих органів державної виконавчої влади та місцевого і регіонального самоврядування у встановленому ними порядку.

Розділ IV.

ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 46. Посвідчення та нагрудні знаки для осіб, на яких поширюється чинність цього Закону

Ветеранам праці видаються посвідчення про право на пільги та нагрудні знаки.

Порядок виготовлення і видачі посвідчень та нагрудних знаків встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 47. Обов'язки дітей щодо батьків похилого віку

Діти зобов'язані піклуватися про батьків похилого віку, подавати їм допомогу і підтримку, в разі необхідності здійснювати догляд за ними.

З дітей, які ухиляються від виконання цих обов'язків, на підставі судового рішення утримуються аліменти у розмірі, передбаченому на аліменти виплати батьків дітям.

У випадках, коли батьки похилого віку знаходяться на державному утриманні в будинках-інтернатах, пансіонатах або в інших установах, аліментні виплати на їх догляд сплачуються цим установам.

Стаття 48. Обов'язки і права трудових колективів щодо громадян похилого віку

Трудові колективи зобов'язані створювати обстановку гуманного ставлення до громадян похилого віку, які працюють або працювали до виходу на пенсію в цих колективах, подавати всіляку допомогу для задоволення їх потреб і запитів. Такі громадяни похилого віку мають рівні з іншими членами трудових колективів права на участь у приватизації майна державних підприємств та об'єктів малої приватизації, на санаторно-курортне лікування, поліпшення житлових умов, інші види соціальної допомоги за рахунок підприємств, установ та організацій.

Стаття 49. Захист прав, свобод і законних інтересів громадян похилого віку

Захист прав, свобод і законних інтересів громадян похилого віку забезпечується державою в судовому та іншому порядку, встановленому законом.

Посадові особи та інші громадяни, винні в порушенні прав і свобод громадян похилого віку, несуть встановлену законом матеріальну, дисциплінарну, адміністративну і кримінальну відповідальність.

Президент України Л. КРАВЧУК

м. Київ
16 грудня 1993 року

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО НАЦІОНАЛЬНИЙ АРХІВНИЙ ФОНД І АРХІВНІ УСТАНОВИ

Національний архівний фонд України є складовою частиною вітчизняної і світової історико-культурної спадщини та інформаційних ресурсів суспільства. Він перебуває під охороною держави і призначений для задоволення інформаційних, соціально-культурних, наукових та інших потреб суспільства, реалізації законних прав та інтересів громадян. Держава гарантує умови для зберігання, примноження і використання Національного архівного фонду, сприяє досягненню світового рівня в розвитку архівної справи.

Цей Закон регулює суспільні відносини, пов'язані із формуванням, обліком, зберіганням і використанням Національного архівного фонду, та інші основні питання діяльності архівних установ.

Розділ І.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Національний архівний фонд

Національний архівний фонд — це сукупність документів, незалежно від їх виду, місця створення і форми власності на них, що зберігаються на території України, відображають історію духовного і матеріального життя її народу та інших народів, мають наукову історико-культурну цінність, визнані такими відповідною експертизою і зареєстровані у порядку, передбаченому цим Законом.

До Національного архівного фонду належать також архівні документи, що зберігаються за межами України і відповідно до міжнародних угод підлягають поверненню в Україну.

Підприємства, установи, організації, службові особи, громадяни та їх об'єднання зобов'язані забезпечувати схоронність Національного архівного фонду та сприяти його поповненню.

Стаття 2. Архівні установи

Архівні установи — це архіви, інші заклади або структурні підрозділи, що забезпечують облік, зберігання і використання архівних документів, формування Національного архівного фонду або здійснюють управління, науково-дослідну та інформаційну діяльність в цій галузі.

Діяльність архівних установ здійснюється у порядку, визначеному Основами законодавства України про культуру, цим Законом та іншими актами законодавства.

Стаття 3. Законодавство про Національний архівний фонд і архівні установи

Законодавство про Національний архівний фонд і архівні установи складається з цього Закону та інших актів законодавства України, прийнятих відповідно до нього.

Стаття 4. Застосування норм міжнародних правових актів

Якщо в міжнародних правових актах, в яких бере участь Україна, встановлено інші норми, ніж ті, що містяться в цьому Законі, то діє норма міжнародного правового акта.

Стаття 5. Повноваження органів державної влади, місцевого і регіонального самоврядування в галузі архівної справи

Державну політику в галузі архівної справи визначає Верховна Рада України.

Президент України, Кабінет Міністрів України, інші органи державної виконавчої влади, а також органи місцевого і регіонального самоврядування забезпечують реалізацію державної політики в галузі архівної справи в межах своєї компетенції.

Розділ II.

АРХІВНІ УСТАНОВИ УКРАЇНИ

Стаття 6. Система архівних установ

Систему архівних установ України становлять:

Головне архівне управління при Кабінеті Міністрів України;

(Продовження на 6-й стор.).

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про порядок введення в дію Закону України «Про Національний архівний фонд і архівні установи»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про Національний архівний фонд і архівні установи» з дня його опублікування. Встановити, що стаття 18 цього Закону в частині вилучення документів з Національного архівного фонду вводиться в дію з січня 1996 року.

2. Віднести до складу Національного архівного фонду архівні документи, які на час введення цього Закону знаходяться на державному обліку.

3. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом застосовуються чинні законодавчі акти, а також декрети, розпорядження, постанови уряду України, якщо вони не суперечать цьому Закону.

4. Кабінету Міністрів України:

— підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо змін і доповнень до законодавства України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про Національний архівний фонд і архівні установи»;

— привести декрети, розпорядження, постанови Уряду України у відповідність із цим Законом, а також забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами державної виконавчої влади України своїх нормативних актів, що суперечать зазначеному Закону;

— прийняти загальнодержавну Програму розвитку архівної справи, забезпечити здійснення невідкладних заходів щодо вдосконалення діяльності архівних установ відповідно до цього Закону;

— розглянути питання про створення в системі Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України науково-дослідного інституту з архівної справи та документознавства.

Голова Верховної Ради України І. ПЛЮЩ

м. Київ
24 грудня 1993 року

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО НАЦІОНАЛЬНИЙ АРХІВНИЙ ФОНД І АРХІВНІ УСТАНОВИ

(Продовження. Початок на 5-й стор.).

центральні державні архіви;

галузеві державні архіви;

державні архівні установи Республіки Крим;

місцеві державні архівні установи;

архівні підрозділи самоврядних наукових установ, державних музеїв та бібліотек;

архівні підрозділи державних органів, підприємств, установ і організацій;

архіви (архівні підрозділи) об'єднань громадян, підприємств, установ і організацій, заснованих на колективній та приватній формах власності;

науково-дослідні установи в галузі архівної справи.

Стаття 7. Головне архівне управління при Кабінеті Міністрів України

Головне архівне управління при Кабінеті Міністрів України є спеціально уповноваженим центральним органом державної виконавчої влади, що здійснює управління архівною справою, несе відповідальність за її стан і подальший розвиток.

На Головне архівне управління при Кабінеті Міністрів України покладаються контроль і нормативно-методичне забезпечення ведення діловодства і архівної справи.

Положення про Головне архівне управління при Кабінеті Міністрів України затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 8. Центральні державні архіви

Центральні державні архіви України створюються за рішенням Кабінету Міністрів України для постійного зберігання архівних документів загальнодержавного значення відповідно до свого профілю. Вони є науково-методичними центрами у галузі архівної справи.

Положення про центральні державні архіви України затверджуються Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України.

Стаття 9. Галузеві державні архіви

Галузеві державні архіви створюються для постійного зберігання геологічних, метеорологічних, картографічних та інших специфічних видів архівних документів, які потребують особливих умов схоронності і використання.

Рішення про створення галузевих державних архівів приймається Кабінетом Міністрів України на підставі спільного подання Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України і відповідного центрального органу державної виконавчої влади.

Положення про галузеві державні архіви затверджуються Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України і відповідним центральним органом державної виконавчої влади.

Стаття 10. Державні архівні установи Республіки Крим

Державні архівні установи Республіки Крим мають статус місцевих державних архівних установ, якщо інше не передбачено законодавством України і Республіки Крим.

Стаття 11. Місцеві державні архівні установи

Місцеві державні архівні установи створюються у порядку, передбаченому законодавством, для постійного зберігання архівних документів місцевого походження.

До місцевих державних архівних установ належать державні архіви областей та їх філіали, міські державні архіви і архівні відділи районних державних адміністрацій.

Державні архіви областей, міські державні архіви, архівні відділи районних державних адміністрацій здійснюють управління архівною справою на відповідній території.

Державні архіви областей є регіональними науково-методичними центрами з питань архівної справи.

Типові положення про місцеві державні архівні установи затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 12. Архівні підрозділи самоврядних наукових установ, державних музеїв та бібліотек

Самоврядні наукові установи, державні музеї та бібліотеки мають право створювати відділи рукописів та інші структурні підрозділи для постійного зберігання архівних документів, що нагромадилися у сховищах цих установ, а також поповнювати свої фонди і колекції профільними документами.

Положення про зазначені архівні підрозділи затверджуються відповідними науковими установами, музеями і бібліотеками за погодженням з Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України.

Стаття 13. Архівні підрозділи державних органів, підприємств, установ і організацій

Державні органи, підприємства, установи і організації створюють архівні підрозділи для тимчасового зберігання архівних документів, використання їх в службових, виробничих, наукових та інших цілях, а також для захисту законних прав та інтересів громадян. Зазначені юридичні особи зобов'язані передавати документи поточного діловодства до своїх архівних підрозділів у порядку, встановленому Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України.

Строки тимчасового зберігання документів в архівних підрозділах державних органів, підприємств, установ і організацій визначаються Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України з урахуванням правового статусу і особливостей діяльності відповідного державного органу, підприємства, установи чи організації.

Архівні підрозділи державних органів, підприємств, установ і організацій зобов'язані після закінчення строків тимчасового зберігання документів Національного архівного фонду, в тому числі кінофотофонодокументів, передати їх на постійне зберігання до центральних, галузевих або місцевих державних архівних установ.

Типове положення про архівні підрозділи державних органів, підприємств, установ і організацій затверджується Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України.

Стаття 14. Архіви (архівні підрозділи) об'єднань громадян, підприємств, установ і організацій, заснованих на колективній та приватній формах власності

Об'єднання громадян, підприємства, установи і організації, засновані на колективній та приватній формах власності, мають право створювати архіви (архівні підрозділи) для постійного чи тимчасового зберігання документів, що нагромадилися за час їх діяльності, передавати документи Національного архівного фонду на зберігання до державних та інших архівних установ. Зазначені юридичні особи зобов'язані забезпечити схоронність документів, що нагромадилися за час їх діяльності, до вирішення питання про можливість їх віднесення до Національного архівного фонду та повідомити одну із державних архівних установ про свою номенклатуру справ.

Положення про архіви (архівні підрозділи) об'єднань громадян, підприємств, установ і організацій, заснованих на колективній та приватній формах власності, затверджуються їх засновниками.

Стаття 15. Науково-дослідні установи в галузі архівної справи

Науково-дослідні установи в галузі архівної справи створюються власниками документів Національного архівного фонду у порядку, встановленому законодавством.

Стаття 16. Ліквідація і призупинення діяльності архівних установ

Ліквідація архівних установ провадиться за рішенням органів, що їх створили, або на інших підставах, передбачених законодавством. У цих випадках власник документів Національного архівного фонду зобов'язаний забезпечити їх схоронність.

Діяльність архівних установ, які не забезпечують схоронність документів Національного архівного фонду або порушують вимоги щодо державної реєстрації цих документів, може бути призупинена у порядку, встановленому Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України.

Розділ III. ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АРХІВНОГО ФОНДУ

Стаття 17. Формування Національного архівного фонду

Національний архівний фонд формується у порядку, встановленому цим Законом, із документів державних органів, підприємств, установ і організацій всіх форм власності, а також документів громадян та їх об'єднань.

Держава виявляє особливу турботу про поповнення Національного архівного фонду документами історико-культурної спадщини України, що знаходяться за кордоном, та документами іноземного походження, що стосуються історії України, у пріоритетному порядку підтримує і фінансує їх виявлення, взяття на облік, повернення, придбання або відтворення в копіях. Централізований облік зазначених документів здійснюється Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України.

Стаття 18. Віднесення документів до складу Національного архівного фонду

Включення документів до Національного архівного фонду або виключення документів з нього здійснюється на підставі експертизи їх цінності комісією у складі архівістів, представників наукової і творчої громадськості, інших фахівців.

Експертиза цінності документів здійснюється за ініціативою їх власника або за його згодою. У разі загрози знищення або значного погіршення стану зазначених документів їх власник зобов'язаний на вимогу державної архівної установи подати ці документи на експертизу.

Юридичні особи і громадяни, які мають документи, створені до 1945 року, або які вивозять архівні документи за кордон, зобов'язані повідомити про них одну з державних архівних установ з метою вирішення питання про проведення експертизи цих документів.

Принципи і критерії визначення цінності документів, порядок створення та діяльності експертних комісій затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Рішення про виключення документів зі складу Національного архівного фонду приймаються експертними комісіями за погодженням з Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України. Забороняється виключення документів зі складу Національного архівного фонду з політичних чи ідеологічних міркувань.

Спори між архівними установами і власниками документів з питань призначення експертизи їх цінності, включення документів до складу Національного архівного фонду або виключення з нього вирішуються в судовому порядку.

Стаття 19. Державна реєстрація документів Національного архівного фонду

Державну реєстрацію документів Національного архівного фонду здійснюють Головне архівне управління при Кабінеті Міністрів України і уповноважені ним архівні установи. Порядок реєстрації і форма реєстраційного свідоцтва затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 20. Унікальні документальні пам'ятки

Унікальними документальними пам'ятками визнаються документи Національного архівного фонду, що мають особливу історико-культурну цінність.

Порядок віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних документальних пам'яток, включення до Державного реєстру національного культурного надбання, а також їх зберігання затверджується Кабінетом Міністрів України.

Унікальні документальні пам'ятки підлягають обов'язковому страхуванню.

Особи, які зберігають унікальні документальні пам'ятки, надають державним архівним установам можливість створювати страхові копії цих документів з правом подальшого їх використання з дозволу власника.

Розділ IV. ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА ДОКУМЕНТИ НАЦІОНАЛЬНОГО АРХІВНОГО ФОНДУ

Стаття 21. Право власності на документи Національного архівного фонду

Документи Національного архівного фонду можуть перебувати у державній, колективній та приватній власності.

Архівні документи, що не мають власника або власник яких не відомий, надходять у власність держави на підставі рішення суду, винесеного за заявою державної архівної установи, крім випадків, передбачених законодавством.

Право власності на документи Національного архівного фонду охороняється законом.

Стаття 22. Здійснення права власності на документи Національного архівного фонду

Власник володіє, користується і розпоряджається документами Національного архівного фонду з урахуванням обмежень, передбачених цією статтею.

Власник документів Національного архівного фонду не має права їх знищувати.

Документи Національного архівного фонду, що належать державі, не можуть бути об'єктом роздержавлення і приватизації, купівлі-продажу або інших угод, пов'язаних з передачею права власності, і надаються лише в користування. Право власності на зазначені документи може бути передано лише згідно з міжнародними правовими угодами і актами законодавства України.

Право власності на документи Національного архівного фонду, які не належать державі, передається з відома Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України або уповноважених ним архівних установ за умови оформлення новим власником реєстраційного свідоцтва, передбаченого статтею 19 цього Закону. У разі продажу документів Національного архівного фонду держава має переважне право на їх придбання за ціною, за якою вони продаються. При цьому умови продажу повинні бути рівними для всіх покупців.

Зміна місцезнаходження та умов зберігання і використання документів Національного архівного фонду, зазначених у реєстраційному свідоцтві, допускається лише після попереднього повідомлення Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України або уповноваженої ним архівної установи.

Спори щодо здійснення права власності на документи Національного архівного фонду вирішуються у судовому порядку.

Стаття 23. Позбавлення права власності на документи Національного архівного фонду

Власник документів Національного архівного фонду, який не забезпечує належну їх схоронність, може бути за рішенням суду позбавлений права власності на ці документи у порядку, встановленому законодавством.

Розділ V. ОБЛІК І ЗБЕРІГАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АРХІВНОГО ФОНДУ

Стаття 24. Державний облік документів Національного архівного фонду

Документи Національного архівного фонду підлягають обов'язковому державному обліку у порядку, передбаченому Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України.

Архівні установи і громадяни, у власності яких є документи Національного архівного фонду, зобов'язані дотримувати встановленого порядку їх обліку.

(Закінчення на 7-й стор.).

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО НАЦІОНАЛЬНИЙ АРХІВНИЙ ФОНД І АРХІВНІ УСТАНОВИ

(Закінчення. Початок на 5-й, 6-й стор.).

Стаття 25. Забезпечення схоронності Національного архівного фонду

Власники документів Національного архівного фонду зобов'язані утримувати в належному порядку архівні споруди і приміщення, підтримувати в них необхідний технологічний режим, створювати страхові копії і фонди користування документами та іншим чином забезпечувати їх схоронність.

Державні архівні установи надають юридичним особам і громадянам, які мають документи Національного архівного фонду, допомогу в поліпшенні умов їх зберігання, реставрації та створенні фондів користування, а також на проханні власників приймають документи на постійне чи тимчасове зберігання.

Забороняється розміщення державних архівних установ в приміщеннях, які не відповідають вимогам зберігання документів Національного архівного фонду.

Розділ VI. ВИКОРИСТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО АРХІВНОГО ФОНДУ

Стаття 26. Доступ до документів Національного архівного фонду

Документи Національного архівного фонду і довідковий апарат до них надаються у користування в архівних установах з часу їх надходження на зберігання, а в приватних архівах — відповідно до розпорядження їх власника.

Держава заохочує власників приватних архівів до розширення доступу до документів Національного архівного фонду.

Забороняється створювати таємні архіви або іншим шляхом засекречувати інформацію про місця зберігання документів Національного архівного фонду, що належать державі.

Всі дієздатні громадяни України мають право користуватися документами Національного архівного фонду або їх копіями на підставі особистої заяви і документа, що посвідчує особу.

Стаття 27. Обмеження доступу до документів Національного архівного фонду в державних архівних установах

Державна архівна установа має право обмежити доступ до документів Національного архівного фонду на строк до одного року в зв'язку з їх науково-технічним опрацюванням або реставрацією.

Державна архівна установа має право відмовити в користуванні документами неповнолітнім, особам, визнаним судом недієздатними або обмежено дієздатними, та особам, які грубо порушували порядок користування архівними документами.

Особам, які не мають соціально-правової, наукової, службової або іншої документально підтвердженої потреби в користуванні архівними документами, останні надаються лише в копіях.

В інтересах охорони державної або іншої передбаченої законодавством таємниці, що міститься в документах Національного архівного фонду, державна архівна установа в установленому порядку обмежує доступ до цих документів на строк до їх розсекречення.

Доступ до документів Національного архівного фонду, зміст яких зачіпає законні права та інтереси громадян, здійснюється з дозволу цих громадян або їх законних представників.

У разі передачі до державних архівних установ документів Національного архівного фонду, що раніше перебували у колективній або приватній власності, умови їх подальшого використання узгоджуються з колишнім власником. Зазначений порядок може бути встановлено також у випадках передачі документів на зберігання без зміни права власності на них.

Стаття 28. Обмеження доступу до документів Національного архівного фонду в архівах (архівних підрозділах) об'єднань громадян, підприємств, установ і організацій, заснованих на колективній та приватній формах власності

Архіви (архівні підрозділи) об'єднань громадян, підприємств, установ і організацій, заснованих на колективній та приватній формах власності, мають право обмежити доступ до документів Національного архівного фонду з метою забезпечення схоронності документів і захисту законних прав та інтересів власників документів або інших осіб. Обмеження встановлюються на вимогу власника документів або інших заінтересованих осіб з повідомленням Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України.

Зазначені обмеження не поширюються на працівників суду, правоохоронних та контрольно-ревізійних органів, які виконують службові завдання, а також на інші випадки, передбачені чинним законодавством.

Стаття 29. Форми використання документів Національного архівного фонду

Архівні установи у порядку, визначеному цим Законом, надають документи для використання громадянам та юридичним особам, створюють для цього відповідний довідковий апарат; видають архівні довідки, копії документів та іншим шляхом задовольняють запити громадян і юридичних осіб; інформують про документи, що можуть бути використані державними органами та іншими заінтересованими сторонами; публікують, експонують на виставках та в інших формах популяризують архівні документи, а також здійснюють інші функції, спрямовані на ефективне використання документів Національного архівного фонду.

Стаття 30. Порядок користування документами Національного архівного фонду

Порядок користування документами Національного архівного фонду, що зберігаються в державних архівних установах, визначається Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України.

Порядок користування документами Національного архівного фонду, що зберігаються в інших місцях, визначається власником або уповноваженою ним архівною установою з урахуванням рекомендацій Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України.

Стаття 31. Права користувачів документами Національного архівного фонду

Користувачі документами Національного архівного фонду, що зберігаються у державних архівних установах, мають право:

1) користуватися в читальному залі архівної установи документами або їх копіями з фондів користування, якщо доступ до них не обмежено на підставах, зазначених у цьому Законі, а також у встановленому порядку користуватися документами обмеженого доступу; у разі відсутності в архівній установі копій відповідних документів заінтересовані особи вправі вимагати виготовлення копій за свій рахунок;

2) отримувати від архівних установ довідки про відомості, що містяться в документах, доступ до яких не обмежено на підставі цього Закону;

3) за домовленістю з архівними установами одержувати документи або їх копії в тимчасове користування;

4) користуватися довідковим апаратом до документів;

5) виготовляти, у тому числі з допомогою технічних засобів, або отримувати від архівних установ копії документів і витяги з них, якщо це не загрожує стану документів, а також вимагати, щоб ці копії або витяги були засвідчені архівною установою;

6) публікувати, оголошувати, цитувати та іншим чином відтворювати текст і використовувати зміст архівних документів з урахуванням обмежень, передбачених цим Законом.

Права користувачів документами Національного архівного фонду, що зберігаються в інших місцях, визначаються власником документів з урахуванням рекомендацій Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України.

Дії службових осіб архівних установ, що перешкоджають реалізації законних прав користувача документами Національного архівного фонду, можуть бути оскаржені в судовому порядку.

Стаття 32. Обов'язки користувачів документами Національного архівного фонду

Користувачі документами Національного архівного фонду зобов'язані:

1) дотримувати встановленого порядку користування документами;

2) забезпечувати схоронність документів, що використовуються;

3) інформувати архівну установу про виявлені випадки пошкодження чи недостачі документів;

4) не допускати перекручення або фальсифікації тексту використаних документів;

5) виконувати обов'язки, передбачені ліцензіями та угодами, укладеними користувачем з власником документів або уповноваженою власником архівною установою.

Стаття 33. Особливі умови використання документів Національного архівного фонду

З метою захисту права власності на інформацію, що міститься в документах Національного архівного фонду, власник цих документів або уповноважена ним архівна установа може встановлювати особливі умови їх використання (видавати ліцензії).

Ліцензійний порядок не поширюється на використання документів Національного архівного фонду, якщо останнє не має на меті одержання прибутку.

Видача ліцензії не може служити підставою для обмеження прав інших користувачів цими документами Національного архівного фонду.

Порядок видачі ліцензій визначається Кабінетом Міністрів України.

Розділ VII. ФІНАНСУВАННЯ І МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АРХІВНИХ УСТАНОВ

Стаття 34. Джерела фінансування архівних установ

Фінансування державних архівних установ здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, а інших архівних установ — за рахунок коштів об'єднань громадян, підприємств, установ і організацій, що їх утворили.

Державні органи мають право створювати республіканські та місцеві фонди фінансової підтримки розвитку архівної справи. Порядок створення таких фондів та використання їх коштів визначається відповідними положеннями, які затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 35. Платні послуги архівних установ

У випадках, не заборонених цим Законом, архівні установи надають за плату громадянам і юридичним особам послуги з використанням наявних архівних документів, а також проводять роботи, пов'язані із забезпеченням схоронності документів в установах, на підприємствах, в організаціях. Оплата за роботи та послуги здійснюється на договірних засадах і відповідно до цін, затверджених в установленому порядку.

Надання архівних довідок, необхідних для соціального захисту громадян, а також документів для користування в читальному залі архівної установи, виготовлення користувачем копій документів або витягів з них та надання архівних довідок і копій документів судам, державним, правоохоронним, контрольно-ревізійним органам, органам місцевого та регіонального самоврядування здійснюється безкоштовно.

Стаття 36. Податкові та інші пільги архівним установам і власникам приватних архівів

Архівні установи звільняються від усіх видів податків, мита і зборів, у тому числі від обов'язкового відрахування валютних коштів, одержаних від іноземних користувачів, якщо ці кошти спрямовані на дальший розвиток архівної справи, забезпечення схоронності Національного архівного фонду, поліпшення діяльності архівних установ, зміцнення їх матеріально-технічної та соціальної бази.

Громадяни, які є власниками документів Національного архівного фонду, звільняються від усіх видів податків, мита і зборів у частині, що стосується діяльності, пов'язаної із збереженням та використанням цих документів.

Стаття 37. Матеріально-технічне забезпечення архівних установ

Матеріально-технічне забезпечення архівних установ покладається на їх власників.

Органи державної виконавчої влади зобов'язані забезпечувати архівні установи, що зберігають документи Національного архівного фонду, відповідними будівлями, технологічним обладнанням та матеріальними ресурсами.

Розділ VIII. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В АРХІВНІЙ СПРАВІ

Стаття 38. Розвиток міжнародного співробітництва в архівній справі

Україна сприяє розширенню співробітництва в архівній справі з іншими державами, яке може здійснюватися шляхом взаємного обміну архівними документами чи їх копіями, надання іноземним громадянам доступу до документів Національного архівного фонду або в інших формах, що не суперечать законодавству.

Стаття 39. Вивезення документів Національного архівного фонду за кордон

Вивезення з території України документів Національного архівного фонду забороняється, крім випадків тимчасового їх експонування або реставрації за кордоном з дозволу Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України.

Вивезення копій документів Національного архівного фонду та витягів з них, зроблених в установленому цим Законом порядку, здійснюється з дозволу державної архівної установи, в якій зареєстровані оригінали цих документів.

Стаття 40. Ввезення в Україну та транзит через її територію іноземних архівних документів

Умови і порядок ввезення в Україну та транзиту через її територію іноземних архівних документів визначаються відповідно до законодавства Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України.

Стаття 41. Право доступу іноземних громадян до документів Національного архівного фонду

Іноземні громадяни та особи без громадянства користуються документами Національного архівного фонду на тих же засадах, що і громадяни України.

Кабінет Міністрів України може обмежувати доступ до документів Національного архівного фонду, які є державною власністю, громадян тих держав, в яких передбачено обмеження доступу громадян України до їх державних архівів.

Розділ IX. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО НАЦІОНАЛЬНИЙ АРХІВНИЙ ФОНД І АРХІВНІ УСТАНОВИ

Стаття 42. Відповідальність за порушення законодавства про Національний архівний фонд і архівні установи

Службові особи і громадяни, винні у недбалому зберіганні, псуванні, знищенні, приховуванні, розкраданні або незаконній передачі іншій особі документів Національного архівного фонду або документів, що підлягають включенню до нього, та в інших порушеннях законодавства про Національний архівний фонд і архівні установи, несуть відповідальність згідно з чинним законодавством.

Президент України Л. КРАВЧУК

м. Київ
24 грудня 1993 року

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО ФІЗИЧНУ КУЛЬТУРУ І СПОРТ

Цей Закон визначає загальні правові, соціальні, економічні і організаційні основи фізичної культури і спорту в Україні, участь державних органів, посадових осіб, а також підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності у зміцненні здоров'я громадян, досягненні високого рівня працездатності та довголіття засобами фізичної культури і спорту.

Глава I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Фізична культура і спорт

Фізична культура — складова частина загальної культури суспільства, що спрямована на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини з метою гармонійного формування її особистості.

Фізична культура є важливим засобом підвищення соціальної і трудової активності людей, задоволення їх моральних, естетичних та творчих запитів, життєво важливої потреби взаємного спілкування, розвитку дружніх стосунків між народами і зміцнення миру.

Спорт є органічною частиною фізичної культури, особливою сферою виявлення та уніфікованого порівняння досягнень людей у певних видах фізичних вправ, технічної, інтелектуальної та іншої підготовки шляхом змагальної діяльності.

Соціальна цінність спорту визначається його дійовим стимулюючим впливом на поширення фізичної культури серед різних верств населення.

Стаття 2. Завдання фізичної культури і спорту в Україні

Основними завданнями фізичної культури і спорту є постійне підвищення рівня здоров'я, фізичного та духовного розвитку населення, сприяння економічному і соціальному прогресу суспільства, а також утвердження міжнародного авторитету України у світовому співтоваристві.

Стаття 3. Державне регулювання фізичної культури і спорту

Держава регулює відносини у сфері фізичної культури і спорту шляхом формування державної політики у цій сфері, створення відповідних державних органів, фінансового, матеріально-технічного, кадрового, інформаційного, нормативно-правового та іншого забезпечення розвитку фізичної культури і спорту, а також визнання широкого самодіяльного статусу фізкультурно-спортивного руху в Україні і комплексної взаємодії державних органів з громадськими організаціями фізкультурно-спортивної спрямованості.

Держава визнає і всебічно підтримує олімпійський рух в Україні.

Стаття 4. Право громадян на заняття фізичною культурою і спортом

Громадяни мають право займатися фізичною культурою і спортом незалежно від походження, соціального і майнового стану, расової і національної належності, статі, освіти, віросповідання, роду і характеру занять, місця проживання та інших обставин.

Держава надає необхідну допомогу, пільги та гарантії окремим категоріям громадян, в тому числі інвалідам, для реалізації ними своїх прав у сфері фізичної культури і спорту. Держава забезпечує пріоритетний розвиток фізичної культури і спорту на селі, створює необхідні умови для занять фізичною культурою і спортом сільських працівників і членів їх сімей.

Держава гарантує надання в порядку, передбаченому Кабінетом Міністрів України, безкоштовних та пільгових фізкультурно-оздоровчих послуг дітям, в тому числі: дітям-сиротам та дітям, що залишилися без піклування батьків, дітям, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, дітям з багатодітних та малозабезпечених сімей, дітям-інвалідам.

Держава забезпечує в межах, визначених Кабінетом Міністрів України, надання безкоштовних та пільгових фізкультурно-оздоровчих послуг дітям дошкільного віку, учням загальноосвітніх та професійних навчально-виховних закладів, ветеранам війни і особам, прирівняним до них, а також встановлює пільги при наданні таких послуг іншим категоріям громадян.

Держава створює умови для правового захисту інтересів громадян у сфері фізичної культури і спорту, розвиває фізкультурно-спортивну індустрію і інфраструктуру, заохочує прагнення громадян зміцнювати своє здоров'я, вести здоровий спосіб життя.

Стаття 5. Громадські засади у сфері фізичної культури і спорту

Фізкультурний рух в Україні спирається на різносторонню діяльність громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості.

Первинною ланкою самодіяльної організації фізкультурного руху є колективи фізкультури на підприємствах, в установах, організаціях, що об'єднують на засадах добровільності громадян за їх інтересами щодо участі у фізкультурно-спортивному русі.

Громадські організації фізкультурно-спортивної спрямованості (добровільні спортивні товариства, спортивні федерації, клуби тощо) реалізують завдання, визначені у статті 2 цього Закону, на всіх рівнях і напрямах фізкультурно-спортивної діяльності у взаємодії з державними органами, профспілками, іншими об'єднаннями громадян, суб'єктами підприємництва, відповідними міжнародними організаціями.

Стаття 6. Показники стану розвитку фізичної культури і спорту

Основними показниками стану фізичної культури і спорту є рівень здоров'я і фізичного розвитку різних верств населення; ступінь використання фізичної культури в різних сферах діяльності, рівень розвитку системи фізичного виховання, самодіяльного масового спорту; високі досягнення спортсменів України в окремих видах спорту; рівень забезпеченості кваліфікованими кадрами, спортивними спорудами та майном.

На підставі зазначених показників розробляється державна програма розвитку фізичної культури і спорту в Україні.

Стаття 7. Законодавство про фізичну культуру і спорт

Законодавче регулювання відносин у сфері фізичної культури і спорту здійснюється Конституцією України, цим законом, іншими законодавчими актами України, Республіки Крим, а також міжнародними угодами та статутами міжнародних спортивних організацій.

Глава II. СФЕРИ І НАПРЯМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Стаття 8. Сфери та основні напрями впровадження фізичної культури

Сферами впровадження фізичної культури є виробнича, навчально-виховна, соціально-побутова сфери.

Держава створює необхідні умови для підготовки наукових та викладацьких кадрів, розвитку наукових досліджень у галузі фізичної культури та стимулює впровадження їх у суспільну практику.

Основними напрямами впровадження фізичної культури є фізкультурно-оздоровча діяльність, фізичне виховання та розвиток масового фізкультурно-спортивного руху.

Стаття 9. Фізкультурно-оздоровча діяльність

Фізкультурно-оздоровча діяльність спрямована на підтримання та зміцнення здоров'я у виробничій, навчально-виховній та соціально-побутовій сферах.

Основні напрями щодо організації фізкультурно-оздоровчої діяльності у цих сферах визначаються в державній програмі розвитку фізичної культури і спорту в Україні.

Стаття 10. Фізкультурно-оздоровча діяльність у виробничій сфері

Власники та уповноважені ними органи підприємств, установ, організацій зобов'язані створювати працівникам відповідні умови для реалізації їх права на заняття фізичною культурою.

Фізкультурно-оздоровча діяльність у виробничій сфері здійснюється на основі встановлених законодавством вимог щодо режиму праці і відпочинку шляхом проведення реабілітаційних та професійно-прикладних занять в режимі робочого дня, після трудового відновлення, профілактичних занять, спортивно-масової роботи, в тому числі організації спортивно-оздоровчого туризму.

Порядок створення і використання матеріальної бази для занять фізичною культурою, фінансування, забезпечення спеціалістами індивідуальних та колективних занять працівників та членів їх сімей визначаються законодавчими, іншими нормативними актами та колективними договорами.

Стаття 11. Фізкультурно-оздоровча діяльність у соціально-побутовій сфері

Кабінет Міністрів України за участю громадських організацій розробляє систему заходів щодо підтримки та зміцнення здоров'я різних категорій населення в соціально-побутовій сфері та забезпечує умови для її впровадження в життя, використання фізичної культури і спорту як засобу профілактики і лікування захворювань.

Створення умов для занять фізичною культурою населення за місцем проживання та в місцях масового відпочинку населення покладається на місцеві органи державної виконавчої влади та органи місцевого і регіонального самоврядування за рахунок коштів відповідних бюджетів на основі державних нормативів фінансування фізкультурно-оздоровчих програм. Вони надають громадським організаціям фізкультурно-спортивної спрямованості та фізкультурно-спортивним закладам допомогу у виділенні місць для фізкультурно-оздоровчих занять в житлових районах, в парках культури і відпочинку, використанні для цих цілей спортивних споруд незалежно від їх належності.

Стаття 12. Фізкультурно-оздоровча діяльність у навчально-виховній сфері та фізичне виховання

У навчально-виховній сфері (дошкільних виховних закладах, середніх загальноосвітніх, професійних навчально-виховних, вищих навчальних закладах) фізкультурно-оздоровча робота здійснюється в поєднанні з фізичним вихованням дітей та молоді, з урахуванням стану здоров'я, рівня фізичного та психічного розвитку.

У складі педагогічних колективів дошкільних виховних та інших закладів освіти обов'язково передбачаються посади фахівців з фізичного виховання.

Органи державної виконавчої влади, підприємства, установи та організації, у віданні яких перебувають дошкільні виховні заклади, забезпечують необхідні умови для проведення щоденних фізкультурно-оздоровчих занять з дітьми, морально і матеріально заохочують педагогічні колективи та фахівців фізичного виховання, які досягли успіхів у збереженні і зміцненні здоров'я дітей.

Фізичне виховання є головним напрямом впровадження фізичної культури і становить органічну частину загального виховання, покликану забезпечувати розвиток фізичних, морально-вольових розумових здібностей та професійно-прикладних навичок людини.

Фізичне виховання шляхом проведення обов'язкових занять здійснюється в дошкільних виховних, середніх загальноосвітніх, професійних навчально-виховних та вищих навчальних закладах відповідно до навчальних програм, затверджуваних у встановленому порядку.

В середніх загальноосвітніх навчально-виховних закладах уроки з фізичної культури обов'язкові і проводяться не менше трьох разів на тиждень.

Періодичність проведення занять з фізичної культури, вимоги до складання заліків з фізичного виховання встановлюються за погодженням з Міністерством України у справах молоді і спорту.

Середні загальноосвітні та професійні навчально-виховні заклади з урахуванням місцевих умов, інтересів і запитів учнів самостійно визначають зміст, форми і засоби їх рухової активності, методи проведення занять з фізичної культури, а також організовують позанавчальну фізкультурно-спортивну роботу за участю позашкільних навчально-виховних закладів, громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості.

Місцеві органи державної виконавчої влади можуть вводити додаткові уроки фізичної культури за умови виділення коштів відповідних бюджетів.

Фізичне виховання військовослужбовців є складовою частиною загальної системи навчання та виховання особового складу Збройних Сил України, органів внутрішніх справ інших військових формувань і здійснюється у формі спеціальної фізичної підготовки.

Стаття 13. Фізкультурно-оздоровча та спортивна діяльність серед інвалідів

Заняття фізичною культурою і спортом інвалідів є складовою частиною їх дозвілля, фізичної реабілітації та соціально-трудової адаптації,

Організація занять фізичною культурою і спортом у системі безперервної реабілітації інвалідів (включаючи дітей з фізичними і розумовими вадами), підготовка кадрів, методичне забезпечення, лікарський контроль здійснюються органами охорони здоров'я, фізичної культури і спорту, освіти, соціального захисту

(Продовження на 9-й стор.).

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про порядок введення в дію Закону України «Про фізичну культуру і спорт»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про фізичну культуру і спорт» з дня його опублікування, а частину другу статті 12 — з 1995/1996 навчального року.

2. До приведення законодавства у відповідність із Законом України «Про фізичну культуру і спорт» застосовуються чинні акти в частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Встановити, що відповідно до статті 11 Закону України «Про плату за землю» не справляється плата за земельні ділянки, на яких розташовані спортивні споруди, що використовуються за цільовим призначенням, за винятком тих споруд, які є у приватній власності.

4. Кабінету Міністрів України:

— до 1 квітня 1994 року підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про зміни і доповнення до законодавчих актів України, що випливають із Закону України «Про фізичну культуру і спорт»;

— привести рішення уряду України у відповідність із цим Законом;

— забезпечити перегляд і скасування міністерствами і відомствами України своїх нормативних актів, що суперечать Закону України «Про фізичну культуру і спорт», та прийняття актів, що випливають з нього;

— до 1 червня 1994 року прийняти державну програму розвитку фізичної культури і спорту, інші рішення, що випливають з цього Закону.

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ

м. Київ
24 грудня 1993 року

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО ФІЗИЧНУ КУЛЬТУРУ І СПОРТ

(Продовження. Початок на 8-й стор.).

населення та організаціями інвалідів.

Місцеві органи державної виконавчої влади, органи місцевого і регіонального самоврядування, громадські організації фізкультурно-спортивної спрямованості та організації інвалідів створюють спеціалізовані фізкультурно-оздоровчі заклади (клуби і центри), забезпечують їх спеціальними обладнаннями, сприяють участі інвалідів у спортивних змаганнях.

Міністерство України у справах молоді і спорту разом з національним Олімпійським комітетом забезпечує підготовку та участь інвалідів у Параолімпійських іграх та міжнародних іграх інвалідів.

На фінансування фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів для інвалідів, створення та розширення їх спортивної бази виділяються кошти із державного бюджету та бюджетів місцевого самоврядування.

Стаття 14. Особливості фізкультурно-спортивної діяльності щодо окремих категорій громадян

Адміністрація виправно-трудових установ забезпечує контроль за станом здоров'я осіб, які в них перебувають, і організовує всі необхідні фізкультурно-оздоровчі заходи.

Правилами тримання засуджених у місцях позбавлення волі встановлюються вимоги щодо проведення з засудженими фізкультурно-оздоровчих занять, нормативи забезпеченості виправно-трудових установ фізкультурно-спортивним інвентарем та обладнанням.

Стаття 15. Самодіяльний масовий спорт

Самодіяльний масовий спорт є складовою частиною фізичної культури і здійснюється з урахуванням віку, стану здоров'я та рівня фізичного розвитку особи і включає змагальну діяльність, спеціальну підготовку до неї (тренування), орієнтовану на досягнення певних спортивних результатів.

Держава всебічно сприяє розвитку самодіяльного масового спорту, основу якого становлять різноманітні фізкультурно-спортивні секції, заохочує і стимулює діяльність підприємств, установ, організацій та громадян, що сприяє його розвитку.

Глава III. СПОРТ — ОСОБЛИВА СФЕРА ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 16. Спортивні змагання

Основною формою функціонування та вияву спорту є спортивні змагання, що організовуються за відповідними правилами з метою виявлення та уніфікованого порівняння досягнень людей в різних видах спорту, з офіційним визначенням переможців змагань.

Умови та порядок проведення змагань встановлюються їх організаторами, якщо інше не передбачено актами законодавства або відповідними міжнародними правилами.

Стаття 17. Види спорту

Залежно від предмета, характеру дій спортсменів, засобів ведення спортивного змагання та спеціальної навчально-тренувальної підготовки до нього спортивна діяльність поділяється на самостійні види спорту.

В Україні впроваджується і підтримується розвиток більшості видів сучасного спорту, що дістали світове визнання і поширення, а також національних видів спорту.

Законодавчими актами України можуть встановлюватись обмеження щодо впровадження (проведення тренувань та змагань) окремих видів спорту, якщо вони пов'язані з небезпекою чи надмірним ризиком для життя і здоров'я людей або мають антигуманний зміст.

Стаття 18. Спортивна класифікація

Спортивна класифікація — це система присвоєння спортивних звань, розрядів та категорій. Вона визначає рівень майстерності в окремих видах спорту, рівень підготовленості спортсменів і розвитку їх досягнень, а також рівень кваліфікації тренерів та суддів.

Державну систему спортивних звань, розрядів та категорій, порядок їх присвоєння та позбавлення визначає Міністерство України у справах молоді і спорту.

Окремі повноваження щодо присвоєння спортивних звань, розрядів та категорій можуть бути делеговані відповідним громадським організаціям фізкультурно-спортивної спрямованості.

Стаття 19. Гарантії підвищення спортивної кваліфікації

Кожна особа, яка виконала кваліфікаційні вимоги, передбачені спортивною класифікацією, має право на одержання посвідчення про присвоєння відповідного спортивного розряду чи категорії.

Спортсменам відповідних розрядів надається можливість для участі їх у спортивних змаганнях, в тому числі звільнення від роботи (навчання) із збереженням заробітної плати на час участі у національних та міжнародних змаганнях.

Для спортсменів вищих категорій створюються умови для тренувань і звільнення від роботи (навчання) на час підготовки та участі у змаганнях. На час, необхідний для участі в змаганнях, спортсменам надаються гарантії, передбачені законодавством України про працю, а для тих, хто навчається — відповідні гарантії щодо продовження строку навчання. Спортсмени вищих категорій підлягають обов'язковому державному страхуванню в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Порядок відшкодування витрат, пов'язаних із забезпеченням участі спортсменів у змаганнях, визначається Кабінетом Міністрів України.

Особи, що здобули звання чемпіона або призера Олімпійських ігор, чемпіонів світу або Європи, заслуженого майстра спорту, мають соціально-побутові та інші пільги, встановлені Кабінетом Міністрів України.

Стаття 20. Спорт вищих досягнень

Спорт вищих досягнень — спортивна діяльність, пов'язана з певним видом спорту, яка має на меті шляхом поглибленої спеціалізації та індивідуалізації навчально-тренувального процесу досягнення максимальних, рекордних спортивних результатів.

Держава створює необхідні умови для самовдосконалення спортсменів і фахівців спорту, які досягли найвищих спортивних результатів в міжнародних змаганнях та сприяли підвищенню міжнародного авторитету України.

Стаття 21. Національні збірні команди

Міністерство України у справах молоді і спорту за поданням національних спортивних федерацій (асоціацій, союзів) з видів спорту комплектує на конкурсній основі з числа найбільш підготовлених спортсменів та спеціалістів національні збірні команди України.

Члени збірних команд України можуть брати участь у будь-яких спортивних змаганнях лише за згодою Міністерства України у справах молоді і спорту та відповідної національної спортивної федерації.

Спортсмени — члени збірних команд України, призвані на строкову військову службу, отримують призначення в підрозділи, які мають необхідні умови для підвищення їх спортивної майстерності, їм надається можливість брати участь в міжнародних, національних та інших спортивних змаганнях.

Утримання та підготовка членів збірних команд України до міжнародних змагань фінансується з державного бюджету.

Громадянин України не може виступати за національну збірну іншої країни, іноземні громадяни і особи без громадянства не мають права виступати у складі збірної команди України.

Положення про національні збірні команди затверджуються Міністерством України у справах молоді і спорту.

Стаття 22. Спортивне суддівство

Контроль за дотриманням правил спортивних змагань, що містять вимоги до учасників змагань, а також до спортивних споруд, знарядь, обладнання, умов і порядку визначення переможців змагань та до їх результатів, а також фіксування спортивних результатів здійснюють спортивні судді.

До суддівства допускаються лише особи, які пройшли спеціальну підготовку та атестовані у встановленому порядку.

Стаття 23. Професійна діяльність у спорті

Професійна діяльність спортсменів, суддів, тренерів та інших фахівців, яка пов'язана з підготовкою та участю у спортивних змаганнях і є основним джерелом їх доходів, здійснюється відповідно до законодавства про працю.

Особи, які здійснюють професійну діяльність у спорті, як правило, працюють за індивідуальними трудовими договорами (контрактами). Укладення контрактів та інших форм встановлення договірних відносин із спортсменами, умови організації занять спортом на професійних засадах визначаються законодавством, статутами, положеннями та іншими регламентними документами відповідних українських і міжнародних спортивних організацій.

Трудові договори (контракти), що укладаються професійними спортсменами, повинні містити умови організації їх занять спортом та умови страхування життя і здоров'я.

Створення і функціонування професійних спортивних ліг (асоціацій, клубів тощо) та інших професійних спортивних організацій здійснюється відповідно до законодавства.

Стаття 24. Засоби, заборонені в спорті

Під час занять спортом не допускається використання засобів, заборонених законодавством України, національними спортивними федераціями, міжнародними спортивними організаціями або відповідними правилами змагань.

Спортсмен, який використовує для досягнення спортивного результату стимулятори, допінгові речовини або інші заборонені засоби, а так само особа, що свідомо сприяє розповсюдженню або застосуванню таких засобів, несе відповідальність, передбачену законодавством та регламентними документами відповідних спортивних організацій.

Стаття 25. Спортивні відзнаки і нагороди, спортивна символіка

До спортивних відзнак належать знаки, що свідчать про рівень фізичної підготовленості, спортивної і суддівської кваліфікації, а також спортивні медалі і жетони, якими відзначаються спортсмени, їх тренери, інші фахівці в галузі спорту.

Міністерство України у справах молоді і спорту затверджує єдині нагрудні значки відповідних спортивних кваліфікаційних розрядів та почесних спортивних звань, а також встановлює перелік спортивних нагород для переможців і рекордсменів національних змагань.

За видатні спортивні досягнення і значний вклад у розвиток фізичної культури і спорту спортсмени, інші фахівці в галузі фізичної культури і спорту можуть бути представлені до державних нагород.

Порядок використання спортивної символіки (емблем та офіційних знаків громадських організацій, спортивних установ та організацій, емблем і офіційних знаків міжнародних та інших спортивних змагань тощо) здійснюється відповідно до законодавства.

Глава IV. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Стаття 26. Державна програма розвитку фізичної культури і спорту в Україні

Державна програма розвитку фізичної культури і спорту в Україні розробляється Міністерством України у справах молоді і спорту і затверджується Кабінетом Міністрів України.

Державна програма передбачає вимоги щодо організації підтримки та зміцнення здоров'я різних категорій громадян, вимоги до навчальних програм щодо фізичного виховання, системи програмно-оціночних нормативів і вимог щодо фізичного розвитку і підготовленості різних вікових груп населення, основні напрями розвитку масового самодіяльного спорту та спорту вищих досягнень, а також основні засади організаційного, матеріально-технічного, кадрового, інформаційного, нормативно-правового та іншого її забезпечення.

Кабінет Міністрів України затверджує систему програмно-оціночних нормативів і вимог щодо фізичного розвитку і підготовленості різних вікових груп населення. Органи охорони здоров'я за рахунок виділених їм коштів визначають рівень фізичного розвитку населення.

Державна програма повинна передбачати окремий розділ щодо розвитку фізичної культури і спорту в сільській місцевості.

Державна програма розробляється за участю громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості, громадських організацій інвалідів на основі наукових досліджень в галузі фізичної культури і спорту та в інших галузях науки.

На основі державної програми розвитку фізичної культури і спорту Кабінет Міністрів України передбачає відповідний розділ у програмах економічного і соціального розвитку України.

Стаття 27. Органи державного управління фізичною культурою і спортом

Верховна Рада України визначає державну політику і здійснює законодавче регулювання відносин у сфері фізичної культури і спорту, а також здійснює контроль за реалізацією державної програми розвитку фізичної культури і спорту в Україні та за виконанням законодавства про фізичну культуру і спорт.

Центральним органом державної виконавчої влади у сфері фізичної культури і спорту є Міністерство України у справах молоді і спорту, яке забезпечує реалізацію державної політики у галузі фізичної культури та спорту, несе відповідальність за її виконання.

Рада Міністрів Республіки Крим, місцеві органи державної виконавчої влади, органи місцевого та регіонального самоврядування створюють у своєму складі відповідні органи з питань фізичної культури і спорту.

Стаття 28. Фінансове забезпечення фізичної культури і спорту

Фінансування державної програми розвитку фізичної культури і спорту здійснюється за рахунок державного бюджету, бюджетів місцевого самоврядування і передбачається в них окремою статтею.

Державне фінансування фізкультурно-виховної діяльності і спорту вищих досягнень здійснюється окремо.

Розподіл державних коштів здійснюється центральним та місцевими органами державної виконавчої влади з питань фізичної культури і спорту з урахуванням пропозицій відповідних громадських організацій.

На цілі фізичної культури і спорту використовуються кошти фонду соціального страхування, а також позабюджетні надходження: внески підприємств, установ та організацій, об'єднань громадян, окремих осіб, кошти від фінансово-господарської діяльності закладів фізичної культури і спорту та організацій фізкультурно-спортивної спрямованості, а також від продажу прав на використання спортивної символіки і на телевізійну трансляцію спортивних змагань, від проведення фізкультурно-спортивних та інших видовищних заходів, спортивних лотерей тощо. Одержання коштів з позабюджетних джерел не впливає на обсяги бюджетних асигнувань на фізичну культуру і спорт.

Не допускається використання коштів державного бюджету та бюджетів місцевого самоврядування, а також позабюджетних коштів, передбачених на фізичну культуру і спорт, не за призначенням.

На розвиток фізкультури і спорту підприємства, установи та організації спрямовують кошти в порядку, визначеному законодавством.

В сільській місцевості витрати на утримання всіх закладів фізкультурно-спортивного призначення, в тому числі дитячо-юнацьких спортивних шкіл, а також проведення фізкультурно-спортив-

(Продовження на 10-й стор.).

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО ФІЗИЧНУ КУЛЬТУРУ І СПОРТ

(Продовження. Початок на 8-й та 9-й стор.).

них заходів здійснюються переважно з державного бюджету та бюджетів місцевого самоврядування.

Стаття 29. Матеріально-технічне забезпечення фізичної культури і спорту

Матеріально-технічну базу фізичної культури і спорту складають усі види фізкультурно-оздоровчих і спортивних споруд, фізкультурно-спортивного знаряддя і обладнання, інше майно, призначене для занять фізичною культурою і спортом.

Нормативи мінімальної забезпеченості основними фізкультурно-оздоровчими і спортивними спорудами житлових районів, а також підприємств, установ і організацій всіх форм власності визначаються центральними органами державної виконавчої влади з питань фізичної культури і спорту, архітектури та будівництва.

Будівництво в житлових районах фізкультурно-оздоровчих і спортивних об'єктів здійснюється відповідно до встановлених нормативів за рахунок коштів, що спрямовуються на житлове будівництво, та коштів організацій — забудовників житла.

Селу надається перевага (у розрахунку на душу населення) у спорудженні об'єктів фізичної культури і спорту, забезпечується відповідний рівень обслуговування засобами фізичної культури і спорту за науково обгрунтованими нормативами. Будівництво, реконструкція та утримання об'єктів фізичної культури і спорту в сільській місцевості здійснюється за рахунок державного і місцевого бюджетів.

Не допускається:

— будівництво нових та реконструкція наявних дошкільних виховних, загальноосвітніх та професійних навчально-виховних, вищих навчальних закладів без передбачених нормативами фізкультурно-спортивних споруд та функціональних приміщень;

— перепрофілювання та ліквідація діючих фізкультурно-оздоровчих і спортивних споруд без створення рівноцінних споруд.

Органи державної виконавчої влади з питань фізичної культури і спорту та відповідні органи місцевого самоврядування здійснюють контроль за ефективністю використання спортивних споруд незалежно від форм власності.

Стаття 30. Кадрове забезпечення фізичної культури і спорту

Держава забезпечує підготовку та перепідготовку кадрів у сфері фізичної культури і спорту. Особливу увагу надає їх підготовці для роботи в сільській місцевості.

Органи державної виконавчої влади з питань фізичної культури і спорту, з питань освіти та охорони здоров'я з урахуванням пропозицій відповідних громадських організацій визначають потребу в фахівцях фізкультурно-оздоровчого та спортивного профілю. Підготовку і перепідготовку таких фахівців, в тому числі і для роботи з інвалідами, здійснюють акредитовані у встановленому порядку навчальні заклади.

Право вести педагогічну, учбово-тренувальну та оздоровчу роботу в сфері фізичної культури і спорту мають громадяни виключно із спеціальною освітою або підготовкою та при наявності диплому, посвідчення (сертифіката), що видані акредитованими навчальними закладами. Спортивні тренери та судді проходять обов'язкову атестацію в порядку, визначеному Міністерством України у справах молоді і спорту.

Діяльність спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності, училищ фізичної культури та олімпійського резерву здійснюється у встановленому порядку.

Стаття 31. Правове та інформаційне забезпечення фізичної культури і спорту

Органи державної виконавчої влади у справах фізичної культури і спорту, з питань освіти та охорони здоров'я, інші державні органи та органи місцевого і регіонального самоврядування, громадські організації фізкультурно-спортивної спрямованості відповідно до їх компетенції видають акти, що регулюють діяльність у сфері фізичної культури і спорту. Нормативні акти Міністерства України у справах молоді і спорту, видані відповідно до його компетенції, є обов'язковими для інших центральних та місцевих органів державної виконавчої влади, а також підприємств, установ і організацій.

Держава сприяє веденню широкої пропаганди фізичної культури та спорту як фактора зміцнення здоров'я, фізичного і духовного загартування людини. Пропаганда здорового способу життя ведеться державними та іншими засобами масової інформації шляхом популяризації оздоровчого значення фізичної культури, спорту вищих досягнень, досягнень України на міжнародних спортивних аренах, олімпійських ідеалів тощо.

Стаття 32. Стимулювання державою розвитку фізкультури і спорту

Держава стимулює розвиток фізкультури і спорту шляхом розширення матеріально-технічної бази, надання пільг щодо оподаткування та кредитування, а також морального та матеріального заохочення спортсменів, фахівців цієї галузі, інших суб'єктів фізкультурно-спортивної діяльності.

В межах, визначених законодавством, не обкладаються податками кошти підприємств, установ, організацій, спрямовані на фізкультурно-оздоровчу та спортивну діяльність.

Суб'єктам підприємницької діяльності, які займаються виробництвом товарів фізкультурно-спортивного призначення та спортивного обладнання, може надаватися пільговий режим кредитування та оподаткування.

Органами державної виконавчої влади, місцевого самоврядування встановлюються пільгові тарифи на комунальні послуги та енергопостачання для фізкультурно-оздоровчих і спортивних споруд або надається їм фінансова підтримка для компенсації витрат на їх оплату.

Громадські організації фізкультурно-оздоровчої та спортивної спрямованості можуть користуватися матеріальною, в тому числі фінансовою, підтримкою держави.

Глава V.
САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Стаття 33. Самоврядування в сфері фізичної культури і спорту

Держава сприяє розвитку суспільної активності і залучає громадські організації до управління в галузі фізичної культури і спорту.

Органи державної виконавчої влади, відповідні органи місцевого самоврядування в межах своєї компетенції можуть делегувати громадським організаціям фізкультурно-спортивної спрямованості окремі повноваження щодо розвитку видів спорту (підготовки спортсменів до участі в змаганнях, організації спортивних заходів тощо), здійснюють контроль за реалізацією таких повноважень.

У своїй діяльності громадські організації фізкультурно-спортивної спрямованості та їх об'єднання керуються цим Законом, Законом України «Про об'єднання громадян», іншими законодавчими актами України.

Стаття 34. Національна спортивна федерація

Спортивним федераціям (громадським організаціям фізкультурно - спортивної спрямованості або їх об'єднанням), установчі документи яких відповідають вимогам законодавства та статутам відповідних міжнародних спортивних організацій за їх поданням може бути наданий статус національних спортивних федерацій. Статус національної вони набувають з моменту реєстрації в Міністерстві України у справах молоді і спорту. В цьому випадку Міністерство України у справах молоді і спорту делегує таким федераціям окремі повноваження щодо розвитку видів спорту, надає допомогу у забезпеченні їх необхідними матеріальними ресурсами, відповідними спеціалістами тощо і забезпечує контроль за реалізацією цих повноважень, в тому числі в частині використання коштів, виділених їм з державного бюджету.

Національна спортивна федерація має виключне право представляти спорт України в міжнародних спортивних організаціях та міжнародних спортивних змаганнях з відповідних видів спорту, а також право на організацію і проведення відповідних національних спортивних змагань.

Національні спортивні федерації можуть отримувати від держави матеріально-фінансову допомогу та допомогу в підготовці кадрів.

Національні спортивні федерації мають всеукраїнський статус незалежно від наявності її засновників, членів (учасників) в більшості областей України. Вступ національних спортивних федерацій до відповідних міжнародних федерацій (асоціацій, союзів) не є підставою для їх реєстрації як міжнародних об'єднань громадян.

Міністерство України у справах молоді і спорту здійснює контроль за діяльністю національних спортивних федерацій. У випадках грубого порушення законодавства або неналежного використання наданих їй прав національна спортивна федерація може бути позбавлена статусу національної.

Стаття 35. Національний Олімпійський комітет України

Олімпійський рух в Україні координується Національним Олімпійським комітетом, який є незалежною, неурядовою, громадською організацією.

У своїй діяльності Національний Олімпійський комітет України керується законодавством України, Олімпійською хартією та власним статутом.

Національний олімпійський комітет має виключне право представляти Україну на Олімпійських іграх, в Міжнародному Олімпійському комітеті, міжнародних олімпійських організаціях.

Національний Олімпійський комітет України має свою національну олімпійську символіку та виключне право її використання.

Держава сприяє розвитку матеріально-технічної бази Національного Олімпійського комітету, надає йому фінансову і організаційну допомогу щодо участі членів збірних команд в Олімпійських та Параолімпійських іграх, сприяє у встановленні міжнародних зв'язків.

Стаття 36. Господарська та інша комерційна діяльність, спрямована на розвиток фізкультури і спорту

Підприємства, установи, організації в межах і порядку, визначених законодавством, користуються пільгами щодо оподаткування доходів від господарської або іншої комерційної діяльності, спрямованої на розвиток фізкультури і спорту.

Кошти, отримані організаціями фізкультурно-спортивної спрямованості, що діють на селі, від власної виробничо-господарської та комерційної діяльності і направлені на розвиток фізкультури і спорту на селі, можуть підлягати пільговому оподаткуванню. Ці пільги визначаються відповідно до законодавства України.

Громадська організація повинна заснувати підприємство, якщо вона організовує або бере участь у проведенні платних фізкультурно-спортивних заходів і одержує від цього протягом року прибуток, що перевищує 1000 розмірів мінімальної заробітної плати, або якщо спортсмени за участь в таких заходах одержують разову винагороду, що перевищує 100 розмірів мінімальної заробітної плати. Незаконно отриманий прибуток вилучається в доход держави. Ця норма не поширюється на національні спортивні федерації та Національний Олімпійський комітет України.

Будь-яка особа — організатор спортивного заходу, відкритого для спортсменів — членів національних спортивних федерацій, що передбачає видачу призів, які перебільшують 50 мінімальних розмірів заробітної плати, повинна отримати на це згоду відповідної національної спортивної федерації. Спортсмен, який взяв участь у такому заході, що проводився без згоди відповідної національної спортивної федерації, несе відповідальність, передбачену статутом такої федерації.

Глава VI.
ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 37. Дотримання правил безпеки, охорони здоров'я, честі і гідності громадян при проведенні занять фізичною культурою та спортивних заходів

Власники фізкультурно-оздоровчих і спортивних споруд, спеціальних приміщень для занять фізкультурою і спортом та фізкультурно-оздоровчого і спортивного інвентаря або уповноважені ними органи зобов'язані забезпечувати їх належний стан, безпечний для життя і здоров'я людей, майна та навколишнього природного середовища.

Адміністрація фізкультурно-оздоровчих і спортивних споруд та організатор спортивного заходу або занять фізичною культурою забезпечують належне обладнання місць проведення фізкультурно-спортивних занять і змагань відповідно до правил їх проведення, вимог техніки безпеки, санітарно-гігієнічних, екологічних та інших державних вимог і несуть відповідальність, встановлену законодавством України, за шкоду, заподіяну здоров'ю глядачів та осіб, які займаються в них фізичною культурою і спортом.

Експлуатація спортивних споруд та обладнання, що не забезпечує безпеки спортсменів та глядачів, не допускається.

Під час проведення спортивних заходів і занять фізичною культурою не допускається пропаганда культу жорстокості та насилля.

Стаття 38. Науково-методичне забезпечення фізичної культури і спорту

За дорученням Кабінету Міністрів України Міністерство України у справах молоді і спорту разом з Академією наук України і Міністерством охорони здоров'я України розробляє державну програму наукових спеціальних досліджень, координує її здійснення, залучає до цієї справи провідні наукові центри, вищі навчальні заклади, Науково-дослідний інститут фізичної культури і спорту.

Стаття 39. Спортивна медицина (лікарський контроль)

Спортивна медицина становить складову частину системи охорони здоров'я у сфері фізичної культури і спорту і покликана визначати стан здоров'я, фізичний розвиток і функціональний стан організму фізкультурників та спортсменів, а також здійснювати профілактику, діагностику і лікування захворювань та пошкоджень, пов'язаних із заняттям фізкультурою і спортом.

Систематичному диспансерному огляду лікарсько-фізкультурною службою підлягають учні дитячо-юнацьких спортивних шкіл, училищ олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності, члени збірних команд і ветерани спорту. Персональну відповідальність за допуск спортсмена до тренувань і змагань за станом здоров'я несе лікар.

Держава створює мережу лікувально-фізкультурних закладів, що здійснюють медичний контроль за всіма категоріями осіб, які займаються фізичною культурою і спортом, сприяє розвитку наукових досліджень у галузі медичних проблем фізкультури і спорту (спортивної реабілітації, травматології, антидопінгового контролю тощо), впроваджує спортивну медицину як учбову дисципліну в навчальні плани відповідних навчальних закладів.

(Закінчення на 11-й стор.).

ЗАКОН УКРАЇНИ
ПРО ФІЗИЧНУ КУЛЬТУРУ І СПОРТ

(Закінчення. Початок на 8-й, 9-й та 10-й стор.).

Міністерство охорони здоров'я України, органи державної виконавчої влади з питань охорони здоров'я цільовим призначенням спрямовують частину коштів на розвиток спортивної медицини.

Заняття фізичною культурою та спортом повинні здійснюватись з додержанням медичних вимог, які встановлюються Міністерством охорони здоров'я України.

Стаття 40. Фізкультурно-спортивне знаряддя, обладнання і споруди

Фізкультурно - спортивне знаряддя і обладнання для занять фізичною культурою і спортом — одяг (форма), взуття, снаряди (апарати), інвентар і апаратура для обладнання спортивних споруд та обслуговування змагань— повинні виготовлятись відповідно до стандартів (правил, норм), затверджених міжнародними або національними (для національних видів спорту) спортивними федераціями та зареєстрованих у відповідних міжнародних організаціях або у Державному комітеті України по стандартизації, метрології та сертифікації.

Спортивні споруди — окремі будівлі і комплекси споруд, призначені для оздоровчих та навчально-тренувальних занять, а також змагань з різних видів спорту, повинні відповідати вимогам загальної та спеціальної безпеки учасників і глядачів.

Держава встановлює вимоги до спортивних споруд в частині будівельних норм і правил, санітарних норм, нормативів охорони здоров'я та безпеки відвідувачів, а також здійснює пряме фінансування на утримання спортивних споруд центрів (баз) спортивної (олімпійської) підготовки та фізкультурно-спортивних організацій загальнодержавного значення. Земельні ділянки, на яких розташовані фізкультурно-оздоровчі та спортивні споруди, належать до земель рекреаційного призначення.

Стаття 41. Відповідальність за порушення законодавства про фізичну культуру і спорт

Особи, винні в порушенні законодавства про фізичну культуру і спорт, несуть відповідно цивільно-правову дисциплінарну, адміністративну або кримінальну відповідальність.

Спортсмени, інші фахівці в галузі фізкультури і спорту можуть бути обмежені щодо участі у відповідних спортивних змаганнях, згідно з регламентними документами громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості.

Президент України Л. КРАВЧУК.

м. Київ,
24 грудня 1993 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ
ПРО ПОЖЕЖНУ БЕЗПЕКУ

Забезпечення пожежної безпеки є невід'ємною частиною державної діяльності щодо охорони життя та здоров'я людей, національного багатства і навколишнього природного середовища. Цей Закон визначає загальні правові, економічні та соціальні основи забезпечення пожежної безпеки на території України, регулює відносини державних органів, юридичних і фізичних осіб у цій галузі незалежно від виду їх діяльності та форм власності.

Стаття 1. Правова основа діяльності в галузі пожежної безпеки

Правовою основою діяльності в галузі пожежної безпеки є Конституція, цей Закон та інші закони України, постанови Верховної Ради України, укази і розпорядження Президента України, декрети, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, рішення органів державної виконавчої влади, місцевого та регіонального самоврядування, прийняті в межах їх компетенції.

Стаття 2. Забезпечення пожежної безпеки

Забезпечення пожежної безпеки є складовою частиною виробничої та іншої діяльності посадових осіб, працівників підприємств, установ, організацій та підприємців. Це повинно бути відображено у трудових договорах (контрактах) та статутах підприємств, установ та організацій.

Забезпечення пожежної безпеки підприємств, установ та організацій покладається на їх керівників і уповноважених ними осіб, якщо інше не передбачено відповідним договором.

Забезпечення пожежної безпеки при проектуванні та забудові населених пунктів, будівництві, розширенні, реконструкції та технічному переоснащенні підприємств, будівель і споруд покладається на органи архітектури, замовників, забудовників, проектні та будівельні організації.

Забезпечення пожежної безпеки в жилих приміщеннях державного, громадського житлового фонду, фонду житлово-будівельних кооперативів покладається на квартиронаймачів і власників, а в жилих будинках приватного житлового фонду та інших спорудах, на дачах і садових ділянках — на їх власників або наймачів, якщо це обумовлено договором найму.

Стаття 3. Розмежування компетенції в галузі пожежної безпеки

До компетенції центральних органів державної виконавчої влади в галузі пожежної безпеки належать:

проведення єдиної політики в галузі пожежної безпеки;

визначення основних напрямів розвитку науки і техніки, координація державних, міжрегіональних заходів і наукових досліджень у галузі пожежної безпеки, керівництво відповідними науково-дослідними установами;

розробка та затвердження державних стандартів, норм і правил пожежної безпеки;

встановлення єдиної системи обліку пожеж;

організація навчання спеціалістів у галузі пожежної безпеки, керівництво пожежно-технічними навчальними закладами;

оперативне управління силами і технічними засобами, які залучаються до ліквідації великих пожеж;

координація роботи щодо створення і випуску пожежної техніки та засобів протипожежного захисту, встановлення державного замовлення на їх випуск і постачання;

співробітництво з органами пожежної безпеки інших держав.

Вирішення всіх інших питань у галузі пожежної безпеки, не віднесених цим Законом до компетенції центральних органів державної виконавчої влади, належить до компетенції Ради Міністрів Республіки Крим, місцевих органів державної виконавчої влади, органів місцевого та регіонального самоврядування.

Стаття 4. Обов'язки державних органів щодо забезпечення пожежної безпеки

Центральні органи державної виконавчої влади, Рада Міністрів Республіки Крим, місцеві органи державної виконавчої влади, органи місцевого та регіонального самоврядування в межах своєї компетенції організують розроблення та впровадження у відповідних галузях і регіонах організаційних і науково-технічних заходів щодо запобігання пожежам та їх гасіння, забезпечення пожежної безпеки населених пунктів і об'єктів.

Міністерство внутрішніх справ України:

забезпечує здійснення державного пожежного нагляду, пожежної охорони населених пунктів і об'єктів, координує діяльність міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади з питань удосконалення пожежної охорони;

одержує безкоштовно від міністерств, інших органів державної виконавчої влади, органів місцевого та регіонального самоврядування, підприємств, установ та організацій інформацію, необхідну для виконання покладених на нього завдань;

залучає для розроблення актуальних проблем пожежної безпеки, проведення консультацій та експертиз вищі навчальні заклади та інші установи, а також окремих учених, висококваліфікованих фахівців.

Рішення Міністерства внутрішніх справ України з питань пожежної безпеки, що належать до його компетенції, є обов'язковими для органів державної виконавчої влади, а також підприємств, установ, організацій та громадян.

Міністерства та інші центральні органи державної виконавчої влади:

проводять єдину науково-технічну політику з питань пожежної безпеки;

розробляють і реалізують комплексні заходи, спрямовані на поліпшення пожежної безпеки об'єктів;

здійснюють методичне керівництво та контроль за діяльністю підвідомчих об'єктів у галузі пожежної безпеки.

Для координації і вдосконалення роботи, пов'язаної із забезпеченням пожежної безпеки та контролем за її проведенням, в апаратах міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади створюються служби пожежної безпеки.

Органи державної виконавчої влади, що здійснюють матеріально-технічне забезпечення виробництва найважливіших видів продукції, повинні передбачати задоволення потреб пожежної охорони та об'єктів народного господарства в пожежній техніці, обладнанні, засобах протипожежного захисту. Випуск цієї техніки, обладнання та засобів включається до державного замовлення.

Стаття 5. Обов'язки підприємств, установ та організацій щодо забезпечення пожежної безпеки

Власники підприємств, установ та організацій або уповноважені ними органи (далі — власники), а також орендарі зобов'язані:

розробляти комплексні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки, впроваджувати досягнення науки і техніки, позитивний досвід;

відповідно до нормативних актів з пожежної безпеки розробляти і затверджувати положення, інструкції, інші нормативні акти, що діють у межах підприємства, установи та організації, здійснювати постійний контроль за їх додержанням;

забезпечувати додержання протипожежних вимог стандартів, норм, правил, а також виконання вимог приписів і постанов органів державного пожежного нагляду;

організовувати навчання працівників правилам пожежної безпеки та пропаганду заходів щодо їх забезпечення;

у разі відсутності в нормативних актах вимог, необхідних для забезпечення пожежної безпеки, вживати відповідних заходів, погоджуючи їх з органами державного пожежного нагляду;

утримувати в справному стані засоби протипожежного захисту і зв'язку, пожежну техніку, обладнання та інвентар, не допускати їх використання не за призначенням;

створювати у разі потреби відповідно до встановленого порядку підрозділи пожежної охорони та необхідну для їх функціонування матеріально-технічну базу;

подавати на вимогу державної пожежної охорони відомості та документи про стан пожежної безпеки об'єктів і продукції, що ними виробляється;

здійснювати заходи щодо впровадження автоматичних засобів виявлення та гасіння пожеж і використання для цієї мети виробничої автоматики;

своєчасно інформувати пожежну охорону про несправність пожежної техніки, систем протипожежного захисту, водопостачання, а також про закриття доріг і проїздів на своїй території;

проводити службове розслідування випадків пожеж.

Обов'язки сторін щодо забезпечення пожежної безпеки орендованого майна повинні бути визначені у договорі оренди.

Підприємства, установи та організації незалежно від форм власності, які виробляють продукцію протипожежного призначення та надають послуги, пов'язані з запобіганням або ліквідацією пожеж, звільняються від сплати податків на прибуток у межах обсягу виконаних робіт.

Підприємства, установи та організації, які мають або утримують пожежні команди з виїзною пожежною технікою, частково звільняються від сплати податків на прибуток (50 відсотків коштів, що витрачаються на утримання цих команд).

На підприємстві, в установі та організації з кількістю працюючих 50 і більше чоловік рішенням трудового колективу може створюватися пожежно-технічна комісія. У винятковних випадках її функції може виконувати комісія з охорони праці. Типове положення про пожежно-технічну комісію затверджується Міністерством внутрішніх справ України.

Повноваження в галузі пожежної безпеки асоціацій, корпорацій, концернів, інших виробничих об'єднань визначаються їх статутами або договорами між підприємствами, що утворили об'єднання. Для виконання делегованих об'єднанню функцій в його апараті створюється служба пожежної безпеки.

Стаття 6. Обов'язки громадян щодо забезпечення пожежної безпеки

Громадяни України, іноземні громадяни та особи без

(Продовження на 12-й стор.).

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про порядок введення в дію Закону України «Про пожежну безпеку»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про пожежну безпеку» з дня його опублікування.
2. Кабінету Міністрів України:

до 1 червня 1994 року подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про приведення законодавчих актів України у відповідність з прийняттям Законом;

до 1 квітня 1994 року привести рішення Уряду України у відповідність із Законом України «Про пожежну безпеку» і забезпечити перегляд та скасування міністерствами та іншими органами державної виконавчої влади України їх нормативних актів, у тому числі інструкцій та положень, що суперечать цьому Закону.

3. Надати Головному управлінню пожежної охорони Міністерства внутрішніх справ України право роз'яснювати вимоги Закону України «Про пожежну безпеку», які є обов'язковими для всіх громадян, підприємств, установ і організацій.

Голова Верховної Ради України І. ПЛЮЩ

м. Київ,
17 грудня 1993 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО ПОЖЕЖНУ БЕЗПЕКУ

(Продовження. Початок на 11-й стор.).

громадянства, які перебувають на території України, зобов'язані:

виконувати правила пожежної безпеки, забезпечувати будівлі, які їм належать на праві особистої власності, первинними засобами гасіння пожеж і протипожежним інвентарем, виховувати у дітей обережність у поводженні з вогнем;

повідомляти пожежну охорону про виникнення пожежі та вживати заходів до її ліквідації, рятування людей і майна.

Стаття 7. Державний пожежний нагляд

Державний пожежний нагляд за станом пожежної безпеки в населених пунктах і на об'єктах незалежно від форм власності здійснюється відповідно до чинного законодавства державною пожежною охороною в порядку, встановлюваному Кабінетом Міністрів України.

Органи державного пожежного нагляду не залежать від будь-яких господарських органів, об'єднань громадян, політичних формувань, органів державної виконавчої влади, органів місцевого та регіонального самоврядування.

Контроль за виконанням правил пожежної безпеки під час проектування, технічного переоснащення, будівництва, реконструкції та експлуатації об'єктів іноземних фірм та спільних підприємств регулюється чинним законодавством або умовами, передбаченими договорами сторін, якщо вони не суперечать чинному законодавству.

На об'єктах приватної власності органи державного пожежного нагляду контролюють лише умови безпеки людей на випадок пожежі, а також вирішення питань пожежної безпеки, що стосується прав та інтересів інших юридичних осіб і громадян.

Органи державного пожежного нагляду відповідно до покладених на них завдань:

розробляють з участю заінтересованих міністерств та інших центральних органів державної виконавчої влади і затверджують загальнодержавні правила пожежної безпеки, обов'язкові для всіх підприємств, установ, організацій та громадян;

погоджують проекти державних і галузевих стандартів, норм, правил, технічних умов та інших нормативно-технічних документів, що стосуються забезпечення пожежної безпеки, а також проектні рішення, на які не встановлено норми і правила;

встановлюють порядок опрацювання і затвердження положень, інструкцій та інших нормативних актів з питань пожежної безпеки, що діють на підприємстві, в установі та організації, розробляють типові документи з цих питань;

здійснюють контроль за додержанням вимог актів законодавства з питань пожежної безпеки керівниками центральних органів державної виконавчої влади, структурних підрозділів Ради Міністрів Республіки Крим, місцевих органів державної виконавчої влади, органів місцевого та регіонального самоврядування, керівниками та іншими посадовими особами підприємств, установ та організацій, а також громадянами;

проводять згідно з чинним законодавством перевірки і дізнання за повідомленнями та заявами про злочини, пов'язані з пожежами та порушеннями правил пожежної безпеки.

Посадові особи органів державного пожежного нагляду є державними інспекторами з пожежного нагляду.

Державні інспектори з пожежного нагляду мають право:

1) проводити в будь-який час у присутності власника чи його представника пожежно-технічні обстеження і перевірки підприємств, установ, організацій, будівель, споруд, новобудов та інших підконтрольних об'єктів незалежно від форм власності, одержувати від власника необхідні пояснення, матеріали та інформацію.

2) давати (надсилати) керівникам центральних органів державної виконавчої влади, структурних підрозділів Ради Міністрів Республіки Крим, місцевих органів державної виконавчої влади, органів місцевого та регіонального самоврядування, керівникам та іншим посадовим особам підприємств, установ та організацій, а також громадянам обов'язкові для виконання розпорядження (приписи) про усунення порушень і недоліків з питань пожежної безпеки.

У разі порушення правил пожежної безпеки, що створює загрозу виникнення пожежі, або перешкоджає її гасінню та евакуації людей, а також у випадках випуску пожежонебезпечної продукції, систем і засобів протипожежного захисту з відхиленням від стандартів чи технічних умов або у разі їх відсутності припиняти чи забороняти роботу підприємств, окремих виробництв, виробничих дільниць, агрегатів, експлуатацію будівель, споруд, окремих приміщень, опалювальних приладів, дільниць електричної мережі, проведення пожежонебезпечних робіт, випуск та реалізацію пожежонебезпечної продукції, систем та засобів протипожежного захисту, дію виданих дозволів на право проведення робіт;

3) здійснювати контроль за виконанням протипожежних вимог, передбачених стандартами, нормами і правилами, під час проектування (вибірково), будівництва, реконструкції, розширення чи технічного переоснащення, капітального ремонту підприємств, будівель, споруд та інших об'єктів. У разі виявлення порушень забороняти до їх усунення випуск і застосування проектів, зупиняти проведення будівельно-монтажних робіт та вносити пропозиції про припинення фінансування цих робіт;

4) притягати до адміністративної відповідальності посадових осіб, інших працівників підприємств, установ, організацій та громадян, винних у порушенні встановлених законодавством вимог пожежної безпеки, невиконанні приписів, постанов органів державного пожежного нагляду, використанні пожежної техніки та засобів пожежогасіння не за призначенням;

5) застосовувати штрафні санкції до підприємств, установ та організацій за порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки, невиконання розпоряджень (приписів) посадових осіб органів державного пожежного нагляду.

Посадові особи органів державного пожежного нагляду несуть відповідальність за неналежне виконання покладених на них обов'язків. За шкоду, завдану юридичним та фізичним особам, громадянам внаслідок застосування санкцій, передбачених пунктами 2 і 3 цієї статті, органи та посадові особи державного пожежного нагляду відповідальності не несуть.

Стаття 8. Вивчення правил пожежної безпеки

У загальноосвітніх і професійних навчально-виховних закладах, вищих навчальних закладах, навчальних закладах підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів організовується вивчення правил пожежної безпеки на виробництві та в побуті, а також дій на випадок пожежі.

У дитячих дошкільних закладах проводиться виховна робота, спрямована на запобігання пожежам від дитячих пустощів з вогнем і виховання у дітей бережливого ставлення до національного багатства.

Місцеві органи державної виконавчої влади, органи місцевого та регіонального самоврядування, житлові установи та організації зобов'язані за місцем проживання організовувати навчання населення правилам пожежної безпеки в побуті та громадських місцях.

Усі працівники при прийнятті на роботу і щорічно за місцем роботи проходять інструктаж з питань пожежної безпеки відповідно до Типового положення, затверджуваного Міністерством внутрішніх справ України.

Особи, яких приймають на роботу, пов'язану з підвищеною пожежною небезпекою, повинні попередньо пройти спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум). Працівники, зайняті на роботах з підвищеною пожежною небезпекою, один раз на рік проходять перевірку знань відповідних нормативних актів з пожежної безпеки, а посадові особи до початку виконання своїх обов'язків і періодично (один раз на три роки) проходять навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки.

Перелік посад і порядок організації навчання визначаються Кабінетом Міністрів України.

Допуск до роботи осіб, які не пройшли навчання, інструктажу і перевірки знань з питань пожежної безпеки, забороняється.

Програми навчання з питань пожежної безпеки мають погоджуватися з органами державного пожежного нагляду.

Стаття 9. Погодження нормативних, нормативно-технічних документів і проектної документації

Стандарти, технічні умови, інші нормативно-технічні документи на пожежонебезпечні технологічні процеси та продукцію повинні включати вимоги пожежної безпеки і погоджуватися з органами державного пожежного нагляду. Узгодженню підлягають також проектні рішення, на які не встановлено норми і правила.

Вимоги пожежної безпеки, що містяться у відомчих нормативних актах, не повинні суперечити державним стандартам, нормам і правилам.

Стаття 10. Дотримання вимог пожежної безпеки при проектуванні, будівництві та реконструкції об'єктів виробничого та іншого призначення

Виробничі, жилі, інші будівлі та споруди, устаткування, транспортні засоби, що вводяться в дію після завершення будівництва або реконструкції, технічного переоснащення, технологічні процеси та продукція повинні відповідати вимогам нормативних актів з пожежної безпеки.

Забороняється будівництво, реконструкція, технічне переоснащення об'єктів виробничого та іншого призначення, впровадження нових технологій, випуск пожежонебезпечної продукції без попередньої експертизи (перевірки) проектної та іншої документації на відповідність нормативним актам з пожежної безпеки. Фінансування цих робіт може провадитися лише після одержання позитивних результатів експертизи.

Введення в експлуатацію нових і реконструйованих виробничих, жилих та інших об'єктів, впровадження нових технологій, передача у виробництво зразків нових пожежонебезпечних машин, механізмів, устаткування та продукції, оренда будь-яких приміщень без дозволу органів державного пожежного нагляду забороняється.

Проектні організації зобов'язані здійснювати авторський нагляд за дотриманням проектних рішень з пожежної безпеки при будівництві, реконструкції, технічному переоснащенні та експлуатації запроектованих ними об'єктів.

Машини, механізми, устаткування, транспортні засоби і технологічні процеси, що впроваджуються у виробництво, а також продукція, в стандартах на які є вимоги пожежної безпеки, повинні мати сертифікат, що засвідчує безпеку їх використання, виданий у встановленому порядку.

Новостворені підприємства починають свою діяльність після отримання на це дозволу в органах державного пожежного нагляду.

Експертиза проектів щодо пожежної безпеки та видача дозволу на початок роботи підприємства здійснюються органами державного пожежного нагляду в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Ці органи також беруть участь у прийнятті об'єктів в експлуатацію.

Придбані за кордоном машини, механізми, устаткування, транспортні засоби, технологічне обладнання вводяться в експлуатацію лише за умови відповідності їх вимогам нормативних актів з пожежної безпеки, що діють в Україні.

Забороняється застосування в будівництві та виробництві матеріалів і речовин, на які немає даних щодо пожежної безпеки.

Проектування, реконструкція, технічне переоснащення та будівництво об'єктів, що здійснюються іноземними фірмами, повинні відповідати чинним в Україні нормативним актам.

Стаття 11. Виробництво пожежної техніки та протипожежного устаткування

Виробництво пожежної техніки, протипожежного устаткування, надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення здійснюються підприємствами, установами, організаціями та приватними особами, які одержали на це спеціальний дозвіл (ліцензію), що видається в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Усі види пожежної техніки та протипожежного устаткування, що застосовуються для запобігання пожежам і їх гасіння, повинні мати державний сертифікат якості. Порядок одержання державних сертифікатів якості і термін їх дії визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 12. Організація наукових досліджень з проблем пожежної безпеки

Фундаментальні та прикладні наукові дослідження з проблем пожежної безпеки проводяться Українським науково-дослідним інститутом пожежної безпеки Міністерства внутрішніх справ України, а також іншими науково-дослідними, проектно-конструкторськими установами та навчальними закладами України.

Стаття 13. Облік пожеж

Відповідно до Закону України «Про державну статистику» в Україні ведеться єдиний облік пожеж та їх наслідків.

Міністерства, інші центральні органи державної виконавчої влади, підприємства, установи та організації зобов'язані вести облік пожеж, які виникають на об'єктах, що належать або підконтрольні їм, аналізувати причини їх виникнення та вживати заходів до їх усунення.

Стаття 14. Мета і завдання пожежної охорони

Пожежна охорона створюється з метою захисту життя і здоров'я громадян, приватної, колективної та державної власності від пожеж, підтримання належного рівня пожежної безпеки на об'єктах і в населених пунктах.

Основними завданнями пожежної охорони є:

здійснення контролю за дотриманням протипожежних вимог;

запобігання пожежам і нещасним випадкам на них;

гасіння пожеж, рятування людей та надання допомоги в ліквідації наслідків аварій, катастроф і стихійного лиха.

Забороняється використання пожежної охорони для виконання завдань, не передбачених цим Законом.

Стаття 15. Види пожежної охорони

Пожежна охорона поділяється на державну, відомчу, сільську та добровільну.

Стаття 16. Державна пожежна охорона

Державна пожежна охорона формується на базі існуючих воєнізованої та професійної пожежної охорони органів внутрішніх справ України, входить до системи Міністерства внутрішніх справ України і здійснює державний пожежний нагляд.

Державна пожежна охорона створюється в містах, інших населених пунктах, на промислових та інших об'єктах незалежно від форм власності у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Державна пожежна охорона складається з підрозділів, апаратів управління та допоміжних служб, а також пожежно-технічних навчальних закладів і науково-дослідних установ Міністерства внутрішніх справ України.

Державна пожежна охорона є одночасно самостійною протипожежною службою цивільної оборони, а також службою, яка в межах своєї компетенції виконує мобілізаційну роботу.

Стаття 17. Особовий склад державної пожежної охорони

Особовий склад державної пожежної охорони поділяється на рядовий та начальницький. Йому видається форменний одяг за зразками, що встановлюються Кабінетом Міністрів України для особового складу підрозділів внутрішньої служби. На нього поширюються і відповідні відзнаки. Особовий склад чергових підрозділів для роботи на пожежах забезпечується спеціальним одягом, спорядженням і засобами індивідуального захисту. Особам

(Продовження на 13-й стор.).

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ПОЖЕЖНУ БЕЗПЕКУ

(Продовження. Початок на 11—12-й стор.).

рядового та начальницького складу державної пожежної охорони присвоюються відповідно до чинного законодавства спеціальні звання внутрішньої служби.

Використання спеціальних звань, відзнак і форменого одягу особового складу державної пожежної охорони особою, яка не є її працівником, тягне за собою відповідальність відповідно до чинного законодавства.

Стаття 18. Права та обов'язки особового складу державної пожежної охорони

Особи начальницького складу державної пожежної охорони є представниками органів державної виконавчої влади, їх законні вимоги є обов'язковими для виконання всіма посадовими особами та громадянами.

Працівники (особи рядового та начальницького складу, а також робітники і службовці) державної пожежної охорони під час виконання покладених на них обов'язків керуються чинним законодавством України щодо пожежної безпеки та підпорядковуються тільки своїм безпосереднім і прямим начальникам. Ніхто інший, за винятком уповноважених службових осіб, не має права втручатися в законну діяльність працівника державної пожежної охорони.

Ніхто не має права покласти на працівника державної пожежної охорони виконання обов'язків, не передбачених чинним законодавством.

Посадові особи державної пожежної охорони зобов'язані:

використовувати в межах своєї компетенції надані їм повноваження щодо запобігання та припинення правопорушень у галузі пожежної безпеки, а також сили та засоби при гасінні пожеж і рятуванні людей;

брати участь у здійсненні технічної політики щодо удосконалення та впровадження техніки, систем та засобів протипожежного захисту, форм і методів профілактики пожеж;

сприяти розвитку самосвідомості та ініціативи громадян у питаннях боротьби з пожежами, виконання законодавства у галузі пожежної безпеки;

зберігати в таємниці державну та комерційну інформацію, що стає відомою їм у зв'язку з виконанням службових обов'язків.

Особи рядового та начальницького складу державної пожежної охорони при виявленні пожежі у позаслужбовий час зобов'язані повідомити про неї пожежну охорону і до її прибуття взяти на себе керівництво гасінням пожежі та рятуванням людей, організувати надання першої медичної допомоги потерпілим.

Особовий склад державної пожежної охорони під час виконання службових обов'язків, пов'язаних із запобіганням та гасінням пожеж, має право безкоштовно користуватися всіма видами громадського транспорту міського, приміського і місцевого сполучення (крім таксі).

За неналежне виконання службових обов'язків особовий склад державної пожежної охорони несе відповідальність у порядку, встановленому чинним законодавством.

Стаття 19. Прийняття на службу до державної пожежної охорони

На службу до державної пожежної охорони приймаються на контрактній основі громадяни, які досягли вісімнадцятирічного віку, здатні за своїми здібностями, освітою та станом здоров'я виконувати покладені на них обов'язки. Призовники для проходження строкової військової служби не приймаються на службу до державної пожежної охорони за винятком пожежно-технічних навчальних закладів Міністерства внутрішніх справ України, до яких вступає молодь допризовного віку.

Особи рядового та начальницького складу державної пожежної охорони приймають присягу працівників органів внутрішніх справ.

На зазначену службу не можуть бути прийняті особи, які раніше були засуджені за вчинення злочинів.

Стаття 20. Проходження служби в державній пожежній охороні

Порядок та умови проходження служби в державній пожежній охороні регламентуються Положенням про проходження служби особовим складом органів внутрішніх справ, затверджуваним Кабінетом Міністрів України.

Особи, прийняті на службу до державної пожежної охорони, слухачі та курсанти пожежно-технічних навчальних закладів Міністерства внутрішніх справ України, які перебувають на військовому обліку, знімаються з нього на час служби і перебувають у кадрах Міністерства внутрішніх справ України.

Навчання в пожежно-технічних навчальних закладах Міністерства внутрішніх справ України прирівнюється до проходження строкової військової служби.

Працівники державної пожежної охорони мають право створювати у встановленому порядку свої професійні спілки.

Рядовому та начальницькому складу, робітникам і службовцям державної пожежної охорони забороняється перебувати в будь-яких політичних партіях і рухах, організовувати або брати участь у страйках.

Трудові відносини робітників і службовців, які уклали трудовий договір з державною пожежною охороною, регулюються законодавством про працю.

Стаття 21. Оплата праці особового складу державної пожежної охорони

Умови оплати праці особового складу державної пожежної охорони відповідають умовам оплати праці осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, встановленим Кабінетом Міністрів України, і мають забезпечувати достатні матеріальні умови для комплектування якісного особового складу державної пожежної охорони, диференційовано враховувати характер і умови роботи, стимулювати досягнення високих результатів у службовій діяльності і компенсувати їх фізичні та інтелектуальні затрати.

Місцеві органи державної виконавчої влади, органи місцевого та регіонального самоврядування можуть здійснювати для працівників державної пожежної охорони додаткові виплати понад встановлені Кабінетом Міністрів України розміри.

Стаття 22. Соціальний захист працівників державної пожежної охорони

Працівникам державної пожежної охорони держава гарантує соціальний захист.

Особовий склад державної пожежної охорони користується пільгами при розподілі житла, встановленні квартирних телефонів, влаштуванні дітей у дитячі дошкільні заклади.

Жила площа особам рядового та начальницького складу державної пожежної охорони надається місцевими органами державної виконавчої влади, органами місцевого та регіонального самоврядування, відповідними міністерствами та відомствами у першочерговому порядку.

Службові жилі приміщення можуть надаватися посадовим особам державної пожежної охорони, перелік яких установлюється Кабінетом Міністрів України.

Працівники державної пожежної охорони, які виконують обов'язки щодо охорони об'єктів, мають право на одержання трудових і соціально-побутових пільг, передбачених для працівників цих об'єктів.

Особовому складу державної пожежної охорони та членам їх сімей надається 50-відсоткова знижка по оплаті жилої площі, комунальних послуг, а також палива.

За особами рядового та начальницького складу державної пожежної охорони, звільненими зі служби за віком, через хворобу або за вислугою років, зберігається право на пільги відповідно до цього Закону.

Особи рядового та начальницького складу державної пожежної охорони мають право на одержання кредитів на індивідуальне та кооперативне житлове будівництво в розстрочку на 20 років з погашенням 50 відсотків наданої позички за рахунок відповідних фондів Міністерства внутрішніх справ України і бюджетів місцевого та регіонального самоврядування.

Місцеві органи державної виконавчої влади можуть продавати на пільгових умовах житло особам рядового та начальницького складу державної пожежної охорони із знижкою до 50 відсотків його вартості.

Для працівників державної пожежної охорони встановлюється сорокагодинний робочий тиждень. У разі потреби особи рядового та начальницького складу несуть службу в позаурочний час, а також у вихідні та святкові дні.

Оплата праці в позаурочний і нічний час, у вихідні та святкові дні провадиться відповідно до чинного законодавства.

Місцеві органи державної виконавчої влади, органи місцевого та регіонального самоврядування можуть встановлювати й інші не передбачені цим Законом гарантії соціального захисту працівників державної пожежної охорони.

Соціальний захист робітників і службовців, які уклали трудовий договір з державною пожежною охороною, забезпечується на загальних підставах відповідно до законодавства про працю.

Стаття 23. Державне страхування та відшкодування шкоди у разі загибелі або каліцтва особового складу державної пожежної охорони

Особи рядового та начальницького складу державної пожежної охорони підлягають обов'язковому державному особистому страхуванню на випадок загибелі (смерті), поранення (контузії, травми або каліцтва), захворювання, одержаних у період проходження служби, на суму десятирічного грошового утримання за останньою посадою, яку вони займали.

Обов'язковому державному особистому страхуванню підлягають також інші працівники державної пожежної охорони, які за умовами праці беруть безпосередню участь у гасінні пожеж. Перелік таких посад визначається у порядку, встановлюваному Кабінетом Міністрів України.

Порядок та умови обов'язкового державного особистого страхування осіб рядового та начальницького складу державної пожежної охорони встановлюються Кабінетом Міністрів України.

За сім'єю загиблого застрахованого працівника державної пожежної охорони зберігається право на одержання житла. Сім'ї позачергово надається у приватну власність жила площа протягом трьох місяців з дня загибелі працівника державної пожежної охорони.

За дітьми загиблого до досягнення ними повноліття, а також за непрацездатними членами сім'ї, які перебували на його утриманні, зберігається право на пільги по оплаті житла, комунальних послуг, палива.

У разі загибелі або каліцтва осіб, які брали участь у гасінні пожеж, членам їх сімей або їм надається грошова допомога в розмірах, установлених для працівників органів внутрішніх справ. Виплата здійснюється за рахунок коштів підприємств, установ та організацій, де працювала (працює) особа, або бюджету місцевого та регіонального самоврядування.

Стаття 24. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення державної пожежної охорони

Фінансове та матеріально-технічне забезпечення державної пожежної охорони, будівництво її об'єктів і споруд здійснюються за рахунок державного бюджету і бюджетів місцевого та регіонального самоврядування, коштів, що надходять на підставі договорів від промислових та інших об'єктів, відрахувань від платежів з майнових видів страхування на фінансування запобіжних заходів, а також за рахунок пожертвувань юридичних осіб та громадян.

Забезпечення державної пожежної охорони спеціальною технікою, обладнанням, спецодягом, засобами зв'язку, індивідуального захисту здійснюється в порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 25. Контроль за діяльністю державної пожежної охорони

Контроль за діяльністю державної пожежної охорони здійснюють Кабінет Міністрів України, Міністерство внутрішніх справ України і в межах своєї компетенції Рада Міністрів Республіки Крим, місцеві органи державної виконавчої влади, органи місцевого та регіонального самоврядування, а на підприємствах, що охороняються державною пожежною охороною, крім цього, — керівники цих підприємств.

Стаття 26. Відомча пожежна охорона

На об'єктах міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, створюються підрозділи відомчої пожежної (пожежно-сторожової) охорони, які здійснюють свою діяльність згідно з Положеннями, погодженими з Міністерством внутрішніх справ України.

Підрозділи відомчої пожежної охорони, що мають виїзну пожежну техніку, залучаються до гасіння пожеж у порядку, який встановлюється державною пожежною охороною.

Ці підрозділи у питаннях підготовки особового складу та організації гасіння пожеж керуються нормативними актами, що діють у державній пожежній охороні.

Стаття 27. Сільська пожежна охорона

У сільських населених пунктах, де немає підрозділів державної пожежної охорони, органами місцевої державної адміністрації відповідно до Положення, затверджуваного Кабінетом Міністрів України, створюються сільські пожежні команди.

Фінансування та матеріально-технічне забезпечення сільських пожежних команд здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету, коштів, які відраховуються підприємствами, установами та організаціями, розташованими на території району, в розмірі 0,1 відсотка від основних та оборотних коштів і 3 відсотків коштів, що виділяються на нове будівництво, відрахувань від платежів з майнових видів страхування на фінансування запобіжних заходів, а також за рахунок пожертвувань юридичних і фізичних осіб.

Стаття 28. Добровільна пожежна охорона

На підприємствах, в установах та організаціях з метою проведення заходів щодо запобігання пожежам та організації їх гасіння можуть створюватися з робітників, службовців, інженерно-технічних працівників та інших громадян добровільні пожежні дружини (команди), Положення про які затверджується Кабінетом Міністрів України.

У школах, дитячих таборах створюються дружини юних пожежних, що діють на підставі Положення, затверджуваного Міністерством освіти України за погодженням з Міністерством внутрішніх справ України.

Стаття 29. Оплата праці працівників відомчої і сільської пожежної охорони та членів добровільних пожежних дружин (команд)

Розміри грошового утримання працівників відомчої і сільської пожежної охорони встановлюються міністерствами, іншими органами державної виконавчої влади та органами місцевого самоврядування і повинні компенсувати їх фізичні та інтелектуальні затрати, а також забезпечувати необхідну готовність цих підрозділів до гасіння пожеж.

Оплата праці членів добровільних пожежних дружин (команд) за час їх участі в ліквідації пожежі або наслідків аварії, проведення пожежно-профілактичних заходів, а також навчальної підготовки та чергувань провадиться з розрахунку середньомісячного заробітку за місцем роботи.

(Закінчення на 14-й стор.).

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ПОЖЕЖНУ БЕЗПЕКУ

(Закінчення. Початок на 11—13-й стор.).

Членам добровільних пожежних дружин (команд) може надаватися додаткова відпустка із збереженням заробітної плати до 10 робочих днів на рік, а також грошові премії та цінні подарунки.

Стаття 30. Обов'язкове особисте страхування працівників відомчої і сільської пожежної охорони та членів добровільних пожежних дружин (команд)

Працівники відомчої і сільської пожежної охорони та члени добровільних пожежних дружин (команд) підлягають обов'язковому особистому страхуванню на випадок загибелі (смерті), поранення (контузії, травми або каліцтва), захворювання, одержаного під час ліквідації пожежі або наслідків аварії, у розмірі десятирічної заробітної плати за посадою, яку вони займали (займають).

Страхування працівників відомчої пожежної охорони та членів добровільних пожежних дружин (команд) здійснюється за рахунок підприємств, установ та організацій, де вони створені, а працівників сільської пожежної охорони — за рахунок юридичних осіб, які утримують підрозділи цієї охорони, або за рахунок місцевого бюджету. Порядок та умови страхування встановлюються Кабінетом Міністрів України. За сім'єю загиблого (померлого) зберігається право на пільги, якими він користувався за місцем роботи.

Стаття 31. Контроль за діяльністю відомчої, сільської та добровільної пожежної охорони

Контроль за діяльністю відомчої, сільської та добровільної пожежної охорони здійснюють міністерства, інші центральні органи державної виконавчої влади, керівники підприємств, установ та організацій, органи державної пожежної охорони, місцеві органи державної виконавчої влади, органи місцевого та регіонального самоврядування.

Стаття 32. Протипожежні об'єднання громадян

З метою об'єднання зусиль трудових колективів, вчених, фахівців пожежної охорони та окремих громадян у галузі забезпечення пожежної безпеки можуть створюватись асоціації, товариства, фонди та інші добровільні протипожежні об'єднання громадян, які здійснюють свою діяльність згідно з чинним законодавством України.

Стаття 33. Участь страхових організацій в забезпеченні пожежної безпеки

Організації, що здійснюють страхування на випадок пожеж, зобов'язані провадити відрахування від платежів з майнових видів страхування органам управління пожежною охороною на запобіжні протипожежні заходи, передбачати надання страхувальникам пільг у вигляді знижок страхових платежів при виконанні ними протипожежних вимог, а також зменшення суми страхового відшкодування або відмову від його виплати, якщо на виникнення пожежі та її наслідки вплинуло невиконання вимог пожежної безпеки.

Знижки страхових платежів повинні також передбачатися для підприємств, установ та організацій, які мають пожежні команди (дружини) з виїзною пожежною технікою.

Розмір і порядок відрахувань від страхових платежів на запобіжні протипожежні заходи визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 34. Гасіння пожеж

Гасіння пожеж пожежною охороною здійснюється безплатно.

У підрозділах державної пожежної охорони організується цілодобове несення служби, порядок якого встановлюється Міністром внутрішніх справ України. Для виклику державної пожежної охорони в автоматичних телефонних мережах установлюється єдиний номер — 01. Підрозділи державної пожежної охорони виїжджають для гасіння пожеж на всі об'єкти незалежно від форм власності, за винятком підземних споруд (крім діючих станцій метрополітену).

Організація гасіння пожеж на підземних спорудах і територіях державного лісового фонду здійснюється у порядку, який встановлюється Державним комітетом України по нагляду за охороною праці та Міністерством лісового господарства України.

Під час гасіння пожеж працівник пожежної охорони має право на безперешкодний доступ у всі жилі, виробничі та інші приміщення, а також вживати будь-яких заходів, спрямованих на рятування людей, запобігання поширенню вогню та на ліквідацію пожежі.

Всі підрозділи і служби пожежної охорони, що залучаються до гасіння, підпорядковуються керівникові гасіння пожежі. Ніхто, крім уповноважених на те посадових осіб пожежної охорони, не має права втручатися в його дії.

Для участі у гасінні пожежі місцеві органи державної виконавчої влади, підприємства, установи та організації на вимогу керівника гасіння пожежі зобов'язані надавати безкоштовно в його розпорядження вогнегасні речовини, техніку, паливно-мастильні матеріали, людські ресурси, обладнання, засоби зв'язку тощо, а під час пожежі, що триває понад три години, — харчування, приміщення для відпочинку і реабілітації особового складу та осіб, залучених до гасіння пожежі.

Матеріальні збитки, пов'язані з пошкодженням майна під час гасіння пожежі, пожежна охорона не відшкодовує.

Порядок організації гасіння пожеж та залучення до цього пожежних підрозділів незалежно від їх відомчого підпорядкування встановлюються Міністерством внутрішніх справ України.

Стаття 35. Відповідальність за порушення вимог пожежної безпеки

За порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки, створення перешкод для діяльності посадових осіб органів державного пожежного нагляду, невиконання їх приписів винні в цьому посадові особи, інші працівники підприємств, установ, організацій та громадяни притягаються до відповідальності згідно з чинним законодавством.

За порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки, невиконання приписів посадових осіб органів державного пожежного нагляду підприємства, установи та організації можуть притягатися керівниками цих органів до сплати штрафу.

Максимальний розмір штрафу у випадках, передбачених частиною другою цієї статті, не може перевищувати двох відсотків місячного фонду заробітної плати підприємства, установи та організації.

Розміри і порядок накладення штрафів визначаються чинним законодавством України.

Кошти, одержані від застосування цих штрафних санкцій, спрямовуються до державного бюджету і використовуються для розвитку пожежної охорони та пропаганди протипожежних заходів.

Рішення про накладення штрафу оскаржується у судовому порядку в місячний термін.

Несплата штрафу протягом місяця після остаточного вирішення спору тягне за собою нарахування на суму штрафу пені в розмірі двох відсотків за кожний день прострочення.

Стаття 36. Відшкодування збитків, завданих порушенням законодавства про пожежну безпеку

Підприємства, установи, організації та громадяни зобов'язані відшкодувати збитки, завдані у зв'язку з порушенням ними протипожежних вимог, відповідно до чинного законодавства.

Посадові особи та інші працівники, з вини яких підприємства, установи та організації понесли витрати, пов'язані з відшкодуванням завданих збитків, несуть відповідальність у порядку, встановленому чинним законодавством.

Стаття 37. Порядок вирішення спорів

Спори з питань пожежної безпеки вирішуються органами державної виконавчої влади, органами місцевого та регіонального самоврядування та органами державної пожежної охорони згідно з їх компетенцією, судом чи арбітражним судом.

Спори з питань застосування протипожежних вимог стандартів, норм і правил вирішуються органами, що затвердили ці стандарти, норми та правила, разом з органами державної пожежної охорони.

Питання, пов'язані із знесенням, перенесенням, переплануванням будівель, побудованих з порушенням вимог пожежної безпеки, вирішуються місцевими органами державної виконавчої влади, органами місцевого та регіонального самоврядування, судом чи арбітражним судом.

Стаття 38. Громадський контроль за додержанням законодавства з питань пожежної безпеки

Громадський контроль за додержанням вимог актів законодавства з питань пожежної безпеки здійснюється добровільними пожежними дружинами (командами) та протипожежними об'єднаннями громадян у межах їх компетенції.

Стаття 39. Нагляд за додержанням законності в діяльності пожежної охорони

Нагляд за додержанням законності в діяльності пожежної охорони здійснюють Генеральний прокурор України і підлеглі йому прокурори.

Стаття 40. Представництво

Представництво в міжнародних організаціях, комітетах, асоціаціях з питань пожежної безпеки здійснюється Міністерством внутрішніх справ України.

Стаття 41. Міжнародні договори

Якщо міжнародним договором України встановлені інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, застосовуються правила міжнародного договору.

Президент України
Л. КРАВЧУК

м. Київ,
17 грудня 1993 року.

ПОНЕДІЛОК

31 січня

I ПРОГРАМА УТ

16.10 Новини високої моди.
16.35 В. Симоненко. «Лебеді материнства». Вистава.
17.30 «Без протоколу». Аналітична програма.
18.15 Муз. фільм «Де Черемоша хвилі плинуть».
19.00 УТН.
19.15 До виборів у Верховну Раду України.
19.40 Творче об'єднання «Громада» представляє: «Понеділок — день важкий», «Візитна картка», «Метал України», «Добрий знак».
20.35 Реклама.
20.40 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.35 Одеській кіностудії — 75. Худ. фільм «Вертикаль».
22.50 Міжнародний телефестиваль «Романси Славутича».
0.05 УТН.

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

18.10 Прем'єра худ телесеріалу «Дрібниці життя». 33 серія.
18.40 Мініатюра.
18.55 «Світлана — донька Йосипа...». Частина 2.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 Погода. Програма передач.
20.45 Кохання у галантному віці. Розповідає Е. Радзинський.
21.45 Театр плюс ТБ. Костянтин Райкін крупним планом.
22.35 «Прес-клуб» представляє: «Канал ілюзій».
23.45 Футбол. Міжнародний турнір. Кубок чемпіонів Співдружності.

II ПРОГРАМА УТ, III ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

18.00 Свічадо.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Катерина Вороненко.
19.10 «Музичний пузогрій».
19.30 CNN.
20.00 Перехрестя.
21.00 Ну, це вже взагалі.
21.20 Худ. фільм «Генріх V». 2 частина.
22.30 СІТ-3.
22.40 Фортуна.
22.50 Дорослі, як діти.
23.00 Вікна.
23.30 Про-відео.
0.05 СІТ-3.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

18.00 Відеоказка.
18.10 Худ. фільм «Дівчата».
19.45 1000+1 реклама.
19.50 Худ. фільм «Морський вовк».
21.25 35 хвилин джазу.
22.00 1000+1 реклама.
22.05 Худ. фільм «Везсоння в Сієтлі».

ВІВТОРОК

1 лютого

I ПРОГРАМА УТ

16.00 УТН.
16.10 Багатосерійний худ. телефільм «Ніхто, крім тебе». 33 серія.
16.50 Освітній канал для школярів. Світова література. «Вони вінчалися в Києві». А. Ахматова і М. Гумильов; «На всі руки майстер». Вишивка.
17.35 Доброго вам здоров'я. Відповіді на листи.
18.05 Наук.-поп. фільм «Перехрестя одного роду».
18.25 Слідами телемарафону «Міжнародний день інвалідів».
18.50 Україна передвиборна.
19.00 УТН.
19.15 Гордість нації. Державний заслужений український народний хор імені Г. Верьовки.
20.15 Кінопрем'єри лютого.
20.30 Вечірній концерт.
20.40 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.30 Спорткур'єр.
21.45 Худ. фільм «Одружений холостяк».
23.10 Міжнародний телефестиваль «Романси Славутича». Конкурсна програма.
0.10 УТН.

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

18.00 Погода.
18.05 Прем'єра худ телефільму «Просто Марія».
18.55 Тема.
19.40 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.35 Погода. Програма передач.
20.45 Лідер.
21.30 З перших рук.
21.45 Бал олімпійців.
23.00 Кіно до запитання.
23.30 Життєпис.

II ПРОГРАМА УТ, III ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

17.50 Надвечір'я.
18.50 Кримінальна хроніка тижня.
19.10 Київська панорама.
19.30 «Хіала» інформує.
19.40 Прем'єра худ телефільму «Санта-Барбара». 274 серія.
20.30 Візитка. Василь Климчук.
20.35 Мультсеріал «Пригоди Кадішона».
21.00 CNN.
21.30 Джемікс.
22.10 Зворотний зв'язок.
22.15 Сьогодні на сьогодні.
22.30 СІТ-3.
22.40 Фільми від Сергія Іванова.
0.20 СІТ-3.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

18.00 Мультфільми.
18.25 Худ. фільм «Собака Баскервілів».
20.50 Посольства в Україні представляють «Досьє бізнесмена» (США).
21.25 Худ. фільм «Відчайдушна гра».
23.10 «Дюран Дюран».

СЕРЕДА

2 лютого

I ПРОГРАМА УТ

16.00 УТН.
16.10 Багатосерійний худ. телефільм «Ніхто, крім тебе». 34 серія.
16.50 Концерт ансамблю «Веселі музики».
17.10 Для маленької компанії. Мистецька студія для юних.
17.40 «І святе, і грішне». Ю. Рибчинський.
18.30 Депутатський канал.
19.00 УТН.
19.15 Мультфільм «Фатум».
19.25 Зустрічі без фонограми. А. Горчинський.
20.10 Володимирська гірка. Майбутнє України.
20.40 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.30 Спорткур'єр.
21.45 Худ. телефільм «Хочу зробити зізнання». 1 серія.
22.55 Міжнародний телефестиваль «Романси Славутича». Вечір українського романсу.
23.50 УТН.

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

17.55 Футбол. Міжнародний турнір. Кубок чемпіонів Співдружності. Півфінал.
19.45 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.35 Погода. Програма передач.
20.45 Щасливий випадок
21.50 Фільми нашої пам'яті. «Серьожа».
23.30 У Максима.

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

17.55 «Срібне весілля». Теленарис.
18.30 Туристичний телеальбом.
19.00 «Хіала» інформує.
19.10 Київська панорама.
19.35 Прем'єра худ. телефільму «Санта-Барбара». 275 серія.
20.25 Л-клуб.
21.10 Реклама.
21.15 Зал чекання.
22.05 «Яблучний пиріг». Мультфільм для дорослих.
22.15 Реклама.
22.20 Вісті.
22.40 Автомить.
22.45 Зірки говорять.
22.50 Спортивна карусель
22.55 «Ностальжі» — музика усіх поколінь.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

18.00 Відеоказка.
18.10 Худ. фільм «Воєнно-польовий роман».
19.45 Худ. фільм «Шторм і печаль».
21.25 Худ. фільм «Війна Френка да Вінчі».
23.00 Музична програма «Пост».

ЧЕТВЕР

3 лютого

I ПРОГРАМА УТ

16.00 УТН.
16.10 Багатосерійний худ. телефільм «Ніхто, крім тебе». 35 серія.
16.50 Освітній канал для школярів. Відповіді на запитання глядачів. Історія України. Гетьманщина.
17.50 Знайомтесь: дитячий цирк «Веселка».
18.15 Ліричні наспіви.
18.30 Зона тривоги. Моніторинг Дніпра.
19.00 УТН.
19.15 Національна капела бандуристів України.
20.15 Відеофільм «Це загадкове ім'я Астрая...». Пісні Г. Татарченка.
20.40 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.30 Спорткур'єр.
21.45 Худ. телефільм «Хочу зробити зізнання». 2 серія.
23.00 Молодіжна студія. «Гарт».
0.00 УТН.

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

18.05 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
18.55 Людина з ящика. До 70-річчя режисера Леоніда Пчолкіна.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 Погода. Програма передач.
20.45 Лотто «Мільйон».
21.15 Прем'єра худ. телефільму «Твін Пікс». 26 серія. (США).
22.10 Музика у ефірі.
23.30 Академія. Розважальна програма.

II ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

18.05 Туристичний телеальбом.
18.35 Авансцена.
19.05 Точка зору.
19.20 Київська панорама.
19.40 Прем'єра худ. телефільму «Санта-Барбара». 276 серія.
20.30 Тележурнал «Право».
21.15 Реклама.
21.20 Вітчизна моя. Провінційні листи.
22.15 Реклама.
22.20 Вісті.
22.40 Автомить.
22.45 Зірки говорять.
22.50 Спортивна карусель.
22.55 Екран кримінальних повідомлень.
23.05 «Діалог із собою».
23.30 Концерт джазової музики.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

18.00 Мультфільми.
18.30 Худ. фільм «Доля людини».
20.15 Худ. фільм «Космічний пошук».
21.50 Хічкок крупним планом. Худ. фільм «Спіймати злодія».

П'ЯТНИЦЯ

4 лютого

I ПРОГРАМА УТ

16.00 УТН.
16.10 Мюнхенський хор хлопчиків.
16.40 Допомога «Швидкій допомозі».
16.55 Більярд: знайомство триває...
17.15 «Життя моє — спів». Народна артистка України Д. Якубович.
17.45 Вперше на екрані УТ. Наук.-поп. фільм «Чесність з собою».
18.15 Наше коло.
18.45 «Ділові відомості».
19.00 УТН.
19.15 Політичний барометр.
19.35 Прем'єра багатосерійного худ. телефільму «Ніхто, крім тебе». 36 серія.
20.20 Маленький концерт
20.35 Реклама.
20.40 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.30 Спорткур'єр.
21.45 Літературно-мистецька студія «Основа». «Благословенна кожна мить життя». Микола Стратілат.
22.15 Арт-майдан.
23.15 Міні-футбол Кубок України. Півфінал.
23.55 УТН.

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

16.55 Футбол. Міжнародний турнір. Кубок чемпіонів Співдружності. Фінал. У перерві — 17.45 Новини.
18.50 Погода.
18.55 Поле чудес.
19.40 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.35 Погода. Програма передач.
20.45 Прем'єра худ. телефільму «Твін Пікс». 27 серія.
21.40 Людина тижня.
21.55 У пошуках втраченого. Про творчість американської актриси М. Кор'юс.
22.35 Телескоп.
23.15 Музобоз.

II ПРОГРАМА УТ, III ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

18.00 Студія «Укртелефільм» представляє: «Родина».
18.30 Мультфільм.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Ганна Везулик.
19.10 Телевочка.
19.30 CNN.
20.00 Візитка.
20.05 Футбол як футбол.
21.05 Віннер-до.
21.15 Про-відео.
21.45 Віннер-після.
22.00 «Фешн-клаб».
22.20 Сьогодні на сьогодні.
22.30 СІТ-3.
22.40 Класика світового кінематографа. Фільм Ч. Чапліна «Вогні великого міста».

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

18.00 Відеоказка.
18.10 Худ фільм «Вежа замку».
20.00 Худ. фільм «Земля Санникова».
21.40 Худ. фільм «Квіглі в Австралії».

СУБОТА

5 лютого

I ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 Прем'єра телефільму «Чорнобиль. Тризна» (студія «Укртелефільм»).
9.40 «Забуті імена». Професори-медики Богославські.
10.10 Телетехнотека.
10.30 Доброго вам здоров'я. Профілактика СНІДу.
11.00 Худ. фільм «І чорт з нами».
12.40 Рідна мова.
12.55 «Як много важить слово...». До 125-річчя товариства «Просвіта».
13.25 Міні-футбол. Кубок України. Фінал.
14.05 Док. фільм «Про Василя Єрошенка».
14.30 Блага вість з Ріком Реннером.
15.00 УТН.
15.10 Еники-Беники.
15.40 Народні артисти України Г. Туфтіна та А. Мокренко у концертній програмі за участю оркестру народних інструментів УТ і Р.
16.10 Ф. Шіллер. «Підступність і кохання». Вистава Київського молодіжного театру.
18.30 Всесвітній спортивний огляд «Жиллетт».
19.00 УТН.
19.15 Хроніка МВС.
19.30 Прем'єра багатосерійного худ. телефільму «Ніхто, крім тебе». 37 серія.
20.15 Вікно в Америку.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.30 Спорткур'єр.
21.45 Вперше на екрані УТ. Худ. фільм «Лінія смерті».
23.20 Міжнародний телефестиваль «Романси Славутича». Вечір циганського романсу.
0.20 УТН.
0.30 Авансцена. Театральний капусник.

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

6.00 Новини.
6.20 Програма передач.
6.25 Ранкова розминка.
6.35 Суботній ранок ділової людини.
7.10 Азартні ігри. Фристайл.
7.40 Бог на поміч.
8.00 «Марафон-15» представляє... «Поклик джунглів».
8.30 Телерадіокомпанія «Мир». У програмі бере участь Ч. Айтматов.
8.55 Ранкова пошта.
10.25 «Смак».
10.40 Книжковий двір.
11.20 Соло.
11.50 Охоронна грамота.
12.20 Допоможи собі сам.
13.00 Легка атлетика. Міжнародні змагання.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Прем'єра худ. телефільму для дітей «Пеппі Довгапанчоха». 20 серія. Частина 3.
14.55 Життя і політика. Телефон майбутнього.
15.25 Спортивна програма «Ультра-сі». Хокей з м'ячем. Міжнародний турнір. Фінал.
16.15 Марія Каллас. Ведучі — М. Магомаєв, С. Белза.
17.00 Прем'єра док. телефільму «Ермітаж». Фільм 3.
17.30 Відлуння тижня.
18.00 Брейн-ринг.
18.50 Прем'єра худ телефільму «Чудова пара». 2 серія.
19.40 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.35 Погода. Програма передач.
20.45 Прем'єра худ. телефільму «І море розповість...». 1 серія.
21.40 Музичне подвір'я.
22.55 Останній кіносеанс. У перерві — Новини. Погода.

II ПРОГРАМА УТ, III ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.55 Програма передач.
8.00 Ретро-шлягер.
8.30 Непізнаний Всесвіт.
9.00 Студія «Рост».
9.30 Пілігрим.
10.15 Публіцистична програма «45».
11.00 «Острів мертвих». Док. фільм.
12.30 «Сигнальний екземпляр».
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 «Олександр Невський — мета всесвітня». Док. фільм.
13.30 Телеконкурс юристів.
14.30 Гранд-репортаж.
15.00 «Зірки Америки».
15.30 Фільм-прем'єр.
15.45 Футбол без кордонів
16.40 Презентація вечора Шотландського телебачення на РТР.
16.45 «Сільвер». Худ. фільм (Шотландія).
17.15 А. Дворжак. Симфонія № 7.
18.00 Студія «Укртелефільм» представляє. «Родина».
18.30 Точка зору.
18.45 Київська панорама.
19.05 Візитка. Анатолій Бондаренко.
19.10 «Жданики».
19.30 CNN.
20.00 Хіт-рік.
20.35 «Мегапол» представляє.
20.50 Сьогодні на сьогодні.
21.00 Худ. фільм «Крофф».
22.30 СІТ-3.
22.40 Вечірні розваги для дорослих.
23.20 Про-відео.
23.50 СІТ-3.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

11.35 Мультфільм «Важкий метал».
13.05 Худ. фільм «Конвой».
14.35 Бабусині казки.
15.00 Наука відео.
17.00 Мультфільм «Казка про турботливих ведмедів».
18.20 Худ. фільм «Природжений гонщик».
19.50 35 хвилин джазу.
20.25 «Напередодні».
20.35 «Співає Мадонна».
21.35 Худ фільм «Відлік утоплеників» (Великобританія).
23.30 Нічний ефір «ТЕТ-А-ТЕТ».
23.35 Худ. фільм «Боротьба за вогонь».
1.10 Мультфільми для дорослих.

НЕДІЛЯ

6 лютого

I ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика
8.30 У неділю вранці.
9.30 Кінопрограма «Дивовижний світ природи»: «Біла сова», «Чорний журавель».
10.00 На «Таврійських іграх». Концерт Ю. Лози.
10.45 Док. телефільм «Визволи нас від лукавого».
11.20 Для дітей. Худ фільм «Подорож пана Ляпки».
14.00 Зичимо щастя.
15.00 УТН.
15.10 Село і люди.
15.55 На варті.
16.40 Авторський концерт поета-пісняра В. Крищенка.
18.15 «Свічадо». Трипільська культура.
19.00 УТН.
19.25 Прем'єра багатосерійного худ. телефільму «Ніхто, крім тебе». 38 серія.
20.10 Спорткур'єр.
20.35 Реклама.
20.40 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.25 Новини високої моди.
22.00 «Без протоколу». Аналітична програма.
22.30 Худ. фільм «Собачий» бенкет».
0.15 УТН.

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

6.00 Новини.
6.15 Програма передач
6.20 Ранкова розминка.
6.30 «Телесеренада». Музично-розважальна програма.
7.00 Година сили духу.
8.00 Без паузи.
8.30 З ранку раненько.
9.00 Полігон.
9.30 «Спортлото».
9.45 Доки всі вдома.
10.15 Ранкова зірка.
11.05 Нове покоління... Успіх.
11.45 Під знаком «Пі».
12.30 Провінція.
13.00 Прем'єра мультфільму «Піф і Геркулес».
13.10 Прем'єра док. фільму «Підводна одіссея команди Кусто».
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.15 Програма передач.
14.20 Телерадіокомпанія «Мир».
15.00 Клуб мандрівників.
15.50 Прем'єра мультфільмів «Кіт Фелікс», «Справжні мисливці за привидами».
16.40 Панорама. Щотижнева міжнародна програма
17.10 Телелоція.
17.20 Новини.
17.35 «Голоси Росії».
19.00 Погода.
19.05 КВК-94.
20.55 Реклама.
21.00 Неділя. Інформаційно-публіцистична програма.
21.45 Спортивний уїк-енд.
22.00 Променад у Маріїнському.
22.50 Авто-шоу.
23.10 Велика прогулянка.
23.45 Мультфільми для дорослих «Парк культури». «Босий вчений».
0.00 Новини.
0.20 «Світло лагідних зірок». Концерт.

II ПРОГРАМА УТ, III ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.55 Програма передач.
8.00 Доброго ранку, Європа.
8.30 Великий хокей.
9.00 Студія «Рост».
9.30 Козирна дама.
10.00 Ати-бати...
10.30 Кіпрас Мажейка. Репортажі з «Малої Європи».
11.00 Фільми О. Іоселіані «Листопад».
13.00 Вісті.
13.20 «Не вирубати...».
13.35 Шість соток.
13.55 «Пушкін і долі російської культури».
14.25 Кращі ігри НБА.
15.20 Коробка передач.
15.35 У світі тварин.
16.35 «Кіно у лютому».
16.45 Реклама.
16.55 Чарівний світ Діснея. «Гуфі та його команда». «Чорний плащ».
17.45 Яхад.
18.30 Обличчям до столиці
19.05 Візитка. Ганна Безлюдна.
19.10 Хочу ще.
19.30 CNN.
20.00 Візитка.
20.05 Впевнений у майбутньому.
20.25 Чорним по білому.
20.30 Капітан-відео.
20.50 Дорослі як діти.
21.00 Худ. фільм «Сеньйорита». 74, 75 серії.
22.00 Сьогодні на сьогодні.
22.10 Перехрестя.
22.30 СІТ-3.
23.40 Містер X.
23.10 Сезон.
23.30 Про-відео.
0.00 СІТ-3.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

10.05 Мультфільм «Проект «А-КО».
11.30 1000+1 реклама.
11.35 Худ фільм «Дзеркало для героя».
13.45 Відеомузика.
17.00 Мультфільм «Американський кролик».
18.25 Худ. фільм «Шахрай».
20.00 «Напередодні».
20.10 1000+1 реклама.
20.15 Худ. фільм «Бенні та Джоун».
21.55 Муз. фільм «Друге дихання».
22.15 1000+1 реклама.
22.20 Худ. фільм «Прокляття кришталевого ока».
23.40 «Звук Плюс» представляє. Муз. фільм «Токін Хедс».
0.50 Нічний ефір. Худ. фільм «Лють у Гарлемі»

Знай наших!

КОСМІЧНИЙ ПОЧИН

Вперше в історії світової космонавтики на борту комплексу «Мир», який працює на навколоземній орбіті, знаходяться цінні папери з України. Їхній власник — відомий у нас в державі акціонерний комерційний банк «Градобанк».

Як повідомили в пресслужбі цієї фінансової установи, напередодні Нового року в Зоряному містечку побувала група працівників банку. Була нагода зустрітися з членами нової космічної експедиції, яка мала стартувати після різдвяних свят на кораблі «Союз ТН- 18», — 31 грудня командиру екіпажу Віктору Афанасьєву виповнилося 45 років. В цей день він і став клієнтом Градобанку і пообіцяв взяти з собою в тривалу подорож пакет його акцій. Про що й свідчить оце фото.

Андрій АНДРІЙЧУК.

Реалії

Голодують чорнобильці

Чорнобильці міста Стаханова оголосили голодування. 20 з них знаходилися у будинку міськвиконкому, 11 — у міській лікарні. Про проведення акції вони повідомили за 6-ма адресами — від Президента України до його представника в Луганській області. Головна вимога — своєчасна виплата пільг і компенсацій, прийняття Верховною Радою документа, що заборонив би Кабінету міністрів, іншим організаціям і відомствам ухвалювати рішення, які б ускладнювали дію відповідного законодавства, зміну порядку відрахувань чорнобильського податку до республіканського бюджету.

Нині чорнобильці одержують свої компенсації із запізненням на 2—3 місяці. 3,5 мільярда карбованців під покриття боргів на виплати другого півріччя були одержані областю з центру аж у кінці грудня.

Після зустрічі із спеціально створеною обласною комісією стахановці-чорнобильці тимчасово припинили голодування, але в разі невиконання їхніх вимог найближчим часом негайно поновлять.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.

Луганськ.

Поки тривають дебати

Спеціалісти об'єднання «Львівенерго» надіслали до Президента України листа, в якому виклали свою концепцію розвитку енергетики України. Вони стривожені, бо батько-Київ в особі міністерства енергетики пропонує замість восьми регіональних об'єднань в Україні створити акціонерну компанію з метою адаптації до ринку. Ринок, на думку львів'ян, передбачає передусім децентралізацію, а Київ прагне монополії в розподілі енергоресурсів, і цього не можна допустити.

А поки тривають дебати між центром і периферією, у Жовківському районі упала опора високовольтної лінії Хмельницька АЕС—Жешув. Невідомі зловмисники спокусилися оцинкованими деталями опори. Ремонтні роботи коштуватимуть понад два мільярди карбованців.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Про цікаве

Дар генерал-губернатора

Серед експонатів, що їх передано у дар музеєві буковинської діаспори під час перебування в Чернівецькій області генерал-губернатора Канади Рамона Гнатишина, був і його родинний герб. Це високомистецький витвір, у якому використано канадську й українську символіки. Цим пан Рамон підкреслив, що однаково любить і Країну Кленового Листя, в якій народився і виріс, став високим державним діячем, і землю своїх предків.

З одного боку геральдичний щит підпирає олень, символ канадської провінції Саскачеван, з іншого — бик, символ Буковини, звідки походять батьки генерал-губернатора. На стрічці, що обвиває геральдику, золотом виграють степова лілея (ще один символ провінції Саскачеван) та український тризуб.

Девіз герба — «Поміркованість у всьому».

Митники порозумілися

На митних переходах, відкритих на дільниці українсько-молдовського кордону, впроваджено нововведення, яке відчутно спростить процедуру огляду товарів. Відтепер митники обох сусідніх держав виконуватимуть обстеження не окремо, як раніше, а спільно. Таким чином, час перебування громадянина на прикордонному посту скорочено вдвоє.

Василь БАБУХ.

Продиктовано в номер

Замість популізму — розум і професіоналізм

Вчора у Києві завершився дводенний семінар, організований радою Трудового конгресу України для членів ТКУ, які є кандидатами або довіреними особами кандидатів у народні депутати України.

Відкриваючи його, один із координаторів ТКУ, народний депутат України Анатолій Матвієнко зазначив, що Трудовий конгрес України ініціював рух за те, щоб у парламент ввійшли люди конструктивно мислячі, здатні генерувати позитивні ідеї, допомогти уряду у виборі стратегічних напрямів, а не займатися пошуком ворогів.

У ході семінару його учасники мали можливість зустрітися з працівниками Центральної виборчої комісії, спеціалістами в галузі економіки, права, політології, почути відповіді на запитання, що їх хвилюють.

Василь ТУГЛУК.

Кораблі ЧФ у море вийшли за планом

Як повідомив виконуючий обов'язки начальника прес-центру Чорноморського флоту Андрій Грачов, кораблі ЧФ вийшли у море 26 січня за планом на 1994 рік. У ході тренувань відпрацьовуються штабні пости. Одна з цілей — «обкатка» молодого поповнення флоту: цього року на ЧФ прибуло близько 8.000 призовників, у тому числі близько 4.000 — з України. Командування ЧФ попередило про планові тренування владу Севастополя і Криму. Про необхідність попередження командування ВМС України, а також про ознайомлення його з планами навчань ЧФ, сказав Грачов, немає ніяких письмових домовленостей. 29 січня кораблі ЧФ (20 бойових одиниць) повернуться на базу.

Репліка

Дим у вічі

Газета «Комсомольская правда» за 25 січня цього року опублікувала інформацію «Бой» в Крыму, все в дыму». Невелика за розміром замітка примітна тим, що в ній допущено (можливо, умисне) цілу низку неточностей. Так, газета заявляє, що з 24 по 28 січня в деяких південних областях України та в Криму проводять «великомасштабні командно-штабні вчення частин і з'єднань збройних сил». Вони спричинені, на думку газети, невдоволенням Києва результатами першого туру президентських виборів у Криму.

Прес-служба Міністерства оборони України неодноразово повідомляла, що згідно з планом бойової підготовки Збройних Сил України, затвердженим ще в листопаді минулого року, з 24 по 27 січня цього року проводиться стратегічне тренування з розв'язання завдань територіальної оборони країни. До проведення тренувань частини й з'єднання Збройних Сил не залучено. Тому погодження питання стратегічного тренування з результатами першого туру президентських виборів у Криму є підтасовкою фактів і навмисним нагнітанням політичних пристрастей навколо обстановки в Криму.

Далі в інформації наводиться висловлювання міністра оборони України генерала армії України В.Радецького, котре нібито мало місце в його інтерв'ю «Киевским ведомостям»: «Мені не хотілося б визволяти Крим, як американці визволяли Кувейт».

Насправді ж інтерв'ю «Киевским ведомостям» В.Радецький не давав. У ході його зустрічі з редакторами провідних засобів масової інформації України Віталій Радецький виключив можливість збройного конфлікту в Криму.

Прес-служба Міністерства оборони України.

Точка зору

Державний рекет на тлі втрачених ілюзій?

Експерти, до яких звернувся «Рух-прес», на 95 відсотків переконані, що викрадення 15 січня голови секретаріату Руху Михайла Бойчишина влаштоване партією влади за допомогою кримінальних елементів, які, може, і не знали, чиє завдання вони виконують.

Разом з тим керівництво Руху вважає, що викрадення здійснено, найвірогідніше, з тим, аби «потрясти» Рух.

Не секрет, що спонсорство політичних організацій — нормальне явище в усіх цивілізованих країнах. Нікого ніде у світі не бентежить, коли бізнесові структури вкладають кошти у політику. Рух поважають як солідну політичну організацію, і якихось великих проблем із фінансуванням в організації не було.

Рухові, зокрема, допомагають фермери, бо він активно їх підтримує. Програма Руху влаштовує і підприємців, бо соціалісти чи комуністи, якщо прийдуть до влади, просто задушать їх. До речі, іншого джерела прибутків Рух не має, крім, звичайно, символічних членських внесків. А зарубіжна допомога, як відомо, партіям заборонена, як, між іншим, і комерційна діяльність.

І ось зараз під приводом пошуку Михайла Бойчишина слідчі органи буквально тероризують людей, які фінансово допомагають Рухові.

Нам стало відомо, що ввечері 24 січня на оперативній нараді в МВС член Координаційного комітету боротьби з корупцією й організованою злочинністю, що його очолює особисто Президент України, перший заступник міністра внутрішніх справ генерал-лейтенант Олександр Іщенко дав вказівку терміново призначити фінансове розслідування всієї діяльності Руху. Присутній на нараді представник київської прокуратури Володимир Мельник, який розслідує цю справу, заявив, до його честі, що зникнення Михайла Бойчишина не дає підстав лізти в усі рахунки Руху й усе там перевіряти. Генерал, однак, дав-таки пряму вказівку своїм підлеглим з МВС (а там було кілька десятків офіцерів).

Врешті-решт пошуки відомого в Україні і за її межами політичного діяча звелися до масових допитів, причому багатогодинних, перехресних. (Іноколи з'являються до людей прямо додому, цілими загонами, лякають сусідів, створюють відповідну атмосферу навколо родини, тобто порушують усі етичні й законом допустимі норми). На цих, м'яко кажучи, допитах звертаються до спонсорів Руху з такими, наприклад, запитаннями: «За що ви платили Бойчишину гроші?» (ніби мова йде про Бойчишина, а не про Народний Рух України!), «Чи ви передавали хабарі?»

Але це ще не все. Під час тривалої розмови з головою Руху В'ячеславом Чорноволом група підприємців і бізнесменів звертала особливу увагу на те, що ці «допити» подекуди схожі на відверте залякування. «Ти знаєш, але мовчиш. Ти у нас іще заговориш!» — до такого рівня опускається «спілкування» слідчих з підприємцями. І далі: «Будемо трясти доти, доки не скажете, за що платили Бойчишину гроші», «Куди ви загнали мільйони доларів, які вам передав Бойчишин?».

А може, голову секретаріату Руху не шукають? Не думаємо, що вони знають, де Михайло Бойчишин, але їм зараз не до нього. Їх зараз цікавить, як повністю позбавити Рух підтримки у зв'язку з виборчою кампанією. Адже нічого подібного не роблять ні з комуністичною, ні з соціалістичною партіями, ні з тими, хто правіший від Руху й орієнтується на Кравчука та Плюща.

Може, правоохоронним органам варто все ж таки поцікавитися, за які кошти комуносоціалісти видають не тільки антирухівські, а й відверто антидержавні летючки, що ними сьогодні закиданий Донбас.

З усього випливає, що мета брутальної боротьби з Рухом, розв'язаної партією влади, — не допустити перемоги опозиції або, принаймні, її значного успіху на виборах.

Лідер Руху В'ячеслав Чорновіл наполягає на цій версії і хоче, щоб її активно розслідували. Він уже говорив на цю тему з керівниками СБУ, оскільки справа з викраденням Михайла Бойчишина набула виразного політичного характеру і прямо пов'язана з виборами.

Дмитро ПОНАМАРЧУК,
керівник «Рух-прес».

До речі

Кардинал просить Президента

Як повідомив «Рух-прес», стурбованість долею батька двох дітей Михайла Бойчишина у зверненні до Президента України висловив глава Української греко-католицької церкви Мирослав Іван кардинал Любачівський. Зазначивши, що громадянин Львова Михайло Бойчишин є переконаним демократом і успішно репрезентував Рух як претендент на депутата в окрузі, де в 90-у році був обраний нинішній голова Руху, кардинал Любачівський звернувся до Президента за сприянням у розшуку безвісти зниклого політичного діяча. Ієрарх також просить Президента не розцінювати своє звернення як втручання Церкви в державні справи.

ГОЛОС УКРАЇНИ

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

◆ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◆ Рукописів не повертаємо.
◆ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

◆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311018.

1, 2, 16-а сторінки набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».